

Z NAŠÍ ČINNOSTI

Zpráva o činnosti Společnosti přátel Afriky za rok 2002	3
Plánované akce Společnosti přátel Afriky na rok 2003	5
Usnesení Valné hromady Společnosti přátel Afriky ze dne 28. ledna 2003	6
J. Jurášová, M. Klapetek: Předvánoční schůzka brněnské pobočky Společnosti přátel Afriky	6
Zpráva o činnosti Společnosti česko-arabské za rok 2002	7
Hlavní projekty Společnosti česko-arabské v roce 2003	9
Usnesení Valné hromady Společnosti česko-arabské ze dne 29. ledna 2003	11

STÁTNÍ SVÁTKY A VÝZNAMNÁ VÝROČÍ

Miroslav Houska: Blahopřejeme spřáteleným zemím	13
---	----

STUDIE A DOKUMENTY

Jaroslav Bureš: Komunikace mezi arabským světem a Evropou Seminář v Ústavu mezinárodních vztahů	14
Luboš Kropáček: Komunikace mezi arabským světem a Evropou. Pohled českého orientalisty	16
Petr Kopřiva: Zhodnocení zahraniční politiky ČR vůči subsaharské Africe v roce 2002	17
Kofi Annan: Jedině společným a odhodlaným úsilím lze prosadit změnu	19

KULTURA

Lidé Sahary. Výstava fotografií v Náprstkově muzeu připravená ve spolupráci s alžírským ZÚ. Úvodní slovo tajemníka velvyslanectví Alžírka pana Abdelhamida Rahmani	22
--	----

INFORMACE A ZAJÍMAVOSTI

P. a M. Baldinských: Misie o vodě, suchu a vzájemné lásce... Poděkování všem dárcům	23
Ivan Mrázek: Přepadení pytláky	26
Jaromír Hajský: Hadží Roman J. Raczyński novým předsedou Sdružení přátel Palestiny	27
Aš-Šarafí je ctěn v Česku!	28
Miroslav Houska: Za Jiřím Hanzelkou	28

Když Vánoce, tak do Betléma. Z vyprávění Jiřího Hanzelky ve vánočním pořadu Českého rozhlasu v roce 2000	29
---	----

FÓRUM

Vladimír Kříž: USA – svoboda včera a dnes. Jak je to s bojem o nezávislost a sebeurčení	30
--	----

CO SI PŘEČÍST

Světová ekonomika a rozvojový svět.	32
Z edičního plánu nakladatelství LIBRI na rok 2003	32
Polský spisovatel a reportér Ryszard Kapuściński	33

ZVEME VÁS

Společnost přátel Afriky v Olomouci – pozvánka na přednášky.	34
Svět knihy 2003 – africký program	35
Večer arabské hudby a poesie	36

SDĚLENÍ PRO ČLENY

Seznamy členů předsednictev a Sdružení přátel obou Společností	37
--	----

Zpráva o činnosti Společnosti přátel Afriky za rok 2002

Vážení přátelé,

pravidelně vycházející čtvrtletní Bulletin Společnosti přátel Afriky a Společnosti českoarabské přinášely podrobné informace o naší činnosti v regionálních pobočkách i v jednotlivých sdruženích přátel jednotlivých afrických zemí i v sekcích. V prvním pololetí loňského roku jsme si připomněli 100. výročí úmrtí významného cestovatele MUDr. Emila Holuba a podíleli jsme se s Kulturním domem a muzeem Emila Holuba v Holicích na únorovém mezinárodním semináři v cestovatelově rodišti. S příspěvky vystoupili mj. naši členové Kandert, Hulec a Klíma. Pražské Náprstkovovo muzeum uspořádalo dvě holubovské výstavy: *Emil Holub a Afričané a Rub a líc slávy dr. Emila Holuba*. Cestovatelovu památku připomnělo i tradiční setkání cestovatelů v Prosiměřicích 19. a 20. října 2002.

Společnost přátel Afriky se podílela na květnovém *Týdnu Afriky* společně s organizací Humanitas Afrika. Naši členové uváděli a komentovali africké filmy, promítané zásluhou Multikulturního centra v pražské Městské lidové knihovně. Na diskusním fóru *Afrika a Česká republika – kulturní mosty* v sále Magistrátu hlavního města Prahy vystoupili naši členové Hulec a Klíma. Společnost pořádala vlastní seminář *Rozvojová pomoc a Afrika* v Ústavu mezinárodních vztahů 23. května 2002. Naši zástupci se zúčastnili i recepce pořádané alžírským velvyslancem v Praze a slavnostní akce *Africká hudební noc*, která se konala ve smíchovském Národním domě 24. května a jejímiž jsme byli spoluorganizátoři.

Výstavu *Umění tropické Afriky* v pavilonu Anthropos uspořádalo Moravské zemské muzeum v Brně. Po onemocnění profesora Jelínka se tam konaly přednášky doc. Kanderta: *Počátky zájmu o africké umění a jeho myšlenkový svět* (23. října 2002) a *Africké*

umění na cestě od tradic k modernímu průmyslu (30. října 2002). Přednáškovou a popularizační činnost dále rozvíjejí pobočky v Olomouci a Plzni. Do Olomouce zavítal velvyslanec Jihoafrické republiky MUDr. Noel Lehoko a mj. převzal patronát nad jedním zvířetem v olomoucké zoologické zahradě na Svatém Kopečku, což je velmi záslužné. V posledním čtvrtletí 2002 byly olomoucké akce věnovány Ghaně, Ugandě a česko-africkým hudebním projektům. Někdy však zahrnují i ochutnávku afrických jídel či degustaci afrických vín. Předsednictvo s uspokojením konstatuje, že úspěšně proběhly různé výstavy, například v Luhačovicích a Plzni, kde pokračovala výtvarná a literární soutěž pod názvem *Afrika očima dětí*.

Působení na mládež v duchu prohlubování zájmu o Afriku slouží debatní „hry na OSN“, v nichž studenti přejímají role afrických diplomatů na základě pozoruhodného sledování jednotlivých problémů. Na základě dosavadních zkušeností můžeme tuto formu doporučit i do budoucna. Za pozornost stojí také turistický ruch jako prostředek vzájemného poznávání.

Také loni pokračovala spolupráce doc. Libického s hornopočernickým gymnáziem. V Kralupech nad Vltavou doc. Libický přednášel 17. září 2002 o tradiční medicíně v Nigérii. 11. května 2002 se konal Klímův výklad s četbou ukázek na mezinárodním knižním veletrhu na pražském Výstavišti, kde bude na africké písemnictví položen ještě větší důraz při obdobné akci konané 24. až 27. dubna 2003. 12. března 2002 v Pedagogickém muzeu přednesli pánové Milan Friedl, Rudolf Hellar a Antonín Libický literární pořad *Vzpomínky na Afriku*. Předsednictvo věří, že spolupráce s Lyrou Pragensis bude pokračovat, stejně jako varhanní koncerty a přednášky připomínající Alberta Schweitzera (např. koncert v kos-

tele sv. Michala v prosinci 2002). Sdružení přátel zemí východní Afriky uspořádalo 10. prosince 2002 besedu s manželi Baldinskými o práci v rozvojové misi v Tanzanii. Úspěšná byla výstava fotografie z cesty po východní Africe Jiřího Černocho, instalovaná v budově Městského úřadu v Praze 10. Výstavu navštívil také starosta Prahy 10 ing. Karel Výruta, CSc. se svými spolupracovníky. Úspěšná byla rovněž přednáška s diapositivy o Zambii, pořádaná Sdružením přátel Zimbabwe a Zambie. Tím výčet nekončí.

V červnu a v září proběhla řada přednášek v Míčovně a v Belvederu na Hradčanech, kde upoutávala pozornost veřejnosti rozsáhlá sbírka afrických dřevorezeb, věnovaných Správě pražského Hradu panem Rainerem Kreisslem. Mezi přednášejícími byli naši členové Kandert, Kotrba, Kropáček, Wokoun a Klíma. Dobrý ohlas měly také recenze a autogramiády nových knih o Africe. Předsednictvo přátel Afriky uvítá nové členy a aktivisty.

Aby se šířily poznatky o Africe, nestačí jen vydávat Bulletin celé Společnosti nebo jednotlivých Sdružení přátel, ale je vhodné také spolupracovat s médií. Upozorňujeme v rozhovorech i článcích na závažné aspekty africké reality a pokračujeme v publikační činnosti. Usilujeme také o to, aby pronikalo více informací do školního učiva. Ve 21. století by neměly existovat předsudky vůči lidem s odlišnou barvou pleti, řečí, náboženstvím a kulturou.

Veřejnost se zajímá o vyprávění z cest, poskytnutí expertů, diplomatů a cestovatelů, jako jsou ing. Zikmund, Zeman, Baldínští, Tomšíček, Adámek, Chaloupek, Kořalka aj. Pro Společnost přátel Afriky zůstává přínosem práce ekologické sekce, spolupracující s kolektivním členem – Institutem tropického a subtropického zemědělství České zemědělské univerzity v Praze. Tam jde především o ochranu a chov antilopy Derbyho v Senegalu. Velmi cenná je také aktivita našich lékařů – specialistů v oboru geografické medicíny. Velmi iniciativní je čestný předseda Společnosti přátel Afriky prof. Vladimír Šerý se spolupracovníky. Rádi konstatujeme mírný nárůst členské základny, ale potřebujeme důsledně hlásit změny adres, neboť nám přišlo zpátky téměř 20 Bulletinů.

Společnost přátel Afriky oceňuje porozumění a spolupráci četných pracovišť: Ministerstva zahraničních věcí ČR, Ústavu mezinárodních vztahů, Filozofické fakulty UK, Vysoké školy ekonomické i dalších vysokých škol, Orientálního ústavu AV ČR a četných dalších výzkumných pracovišť, Náprstkova muzea, Moravského zemského muzea, Pedagogického muzea Jana Amose Komenského i mnoha dalších muzeí a desítek knihoven, v nichž se pořádají přednášky o Africe a jiné akce, Informačního střediska OSN, Světa knihy, Lyry Pragensis, Obchodní komory a řady partnerských organizací, jako jsou Společnost česko-arabská, Kontinenty, Humanitas Afrika, Společnost česko-jihoafrického přátelství aj.

Společnost přátel Afriky zásadně nezužuje své působení na Prahu, ale uplatňuje se ve vlastních regionálních pobočkách (Olomouc, Brno, Plzeň), ale i v četných dalších městech, jako jsou Vyškov, Kralupy nad Vltavou, Prosiměřice, Zlín, Luhačovice, Holice, Nový Jičín, Horní Počernice, Valašské Meziříčí, Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm, Frýdek-Místek a Broumov. Registrujeme zájem i z dalších míst (Ostrava, České Budějovice, Přerov, Čáslav, Kolín, Ústí nad Labem, Trutnov), abychom časem mohli doplnit síť regionálních poboček.

Sledujeme práci Sdružení přátel Etiopie, Ghany, JAR, Madagaskaru, Nigérie, východoafrických zemí, Zimbabwe, Zambie a Malawi. Slibná je rovněž činnost ekologické sekce.

Společnost přátel Afriky nabízí příležitost i prostor k výměně názorů nejrůznějším odborníkům studujícím Afriku a pochopitelně i Afričanům žijícím nebo dočasně pobývajícím u nás. Věříme, že Afrika upoutá zvýšenou pozornost jako velmi dynamická součást dnešního světa, řešící závažné problémy rozvoje, prosperity, stability, vzdělávání, zdravotnictví, technologické modernizace, ochrany přírody atp. Evropský integrační proces přivádí náš národ do stále užšího kontaktu se zeměmi, jež získaly v Africe mnohem více zkušeností než my. Sociálně ekonomická realita nedovolí Evropanům budoucnosti opomíjet obrovský africký potenciál, zatím jen zčásti prozkoumaný a doceněný.

V budoucnu se Společnost přátel Afriky chce znovu vrátit i k humanistickým lékařům a cestovatelům, jako byli Albert Schweitzer a David Livingstone. Předsednictvo děkuje všem, kdo mnohdy velmi obětavě a namnoze nezištně napomáhají zvyšování obecného povědomí o africké realitě u nás. Třebaže s nízkou dotací odpovědně a šetrně hospodaříme, potřebujeme včasné zaplacení členských příspěvků, chceme-li svou činnost nejen udržovat na dosavadní úrovni, ale i mírně rozšíro-

vat. Předsednictvo připomíná, že se některé platby – například poštovné – zvýšily a že některé akce by si zasloužily sponzorskou podporu. Podrobněji se o těchto věcech vyjadřuje zpráva o hospodaření. Zároveň předsednictvo vyzývá všechny členy Společnosti přátel Afriky, aby do konce měsíce předložili náměty pro činnost v roce 2004. Přejme společně práci plný zdar!

Vladimír Klíma
Společnost přátel Afriky

Plánované akce Společnosti přátel Afriky na rok 2003

Dovolte mi, abych připomněl několik úkolů plánovaných na rok 2003. Patří k nim vydání čtyř čísel Bulletinu spolu se Společností česko-arabskou, pátý ročník výtvarné a literární soutěže Afrika dětskýma očima, účast na setkání Globe (Prosíměřice) věnovaném Aloisi Musilovi, ve spolupráci s Moravským zemským muzeem v Brně, i beseda o Musilovi a cyklus o křesťanství na Východě, navazující na tematickou výstavu, seminář o obchodních vztazích mezi ČR a JAR, fotovýstava o Madagaskaru, besedy Sdružení pro východní Afriku s Petrem Zemanem a manželi Baldínskými, vzpomínkové akce o Albertu Schweitzerovi a varhanní koncert, ekologicky zaměřené akce, zejména v souvislosti s projektem Ochrana a chov antilopy Derbyho v Senegal, literární akce propagující Nigérii, Ghanu, Etiopii a další země. V Olomouci běží pravidelný cyklus tzv. neformálních besed a přednášek a chystá se beseda o zvířetě a květeně Afriky při setkání sponzorů v zoologické zahradě na Svätém Kopečku. Obdobné akce se konají i v Plz-

ni, kde se připravuje beseda se zahraničními studenty a autogramiáda Václava Chaloupka, který je autorem knihy o Expedici Kalahari. S besedami počítá i Sdružení pro Zambii, Zimbabwe a Malawi, kde se témata budou týkat především aktuálního vývoje v těchto zemích. Společnost přátel Afriky má zájem o prohloubení kontaktů s humanitárními organizacemi a bude uvažovat o semináři nebo konferenci týkající se problematiky afrického zdravotnictví (pravděpodobně roku 2004). Společnost přátel Afriky bude nadále spolupracovat také se zastupitelskými úřady afrických zemí a s řadou organizací a institucí na přípravě hlavních akcí přibližujících africkou problematiku širší veřejnosti. Bude nadále usilovat o mediální využití této činnosti, kterou chce provádět úsporně a efektivně. Souhrnnou zprávu o práci a hospodaření předloží valné hromadě v lednu 2004.

Vladimír Klíma
Společnost přátel Afriky

Usnesení Valné hromady Společnosti přátel Afriky ze dne 28. ledna 2003

Valná hromada Společnosti přátel Afriky schvaluje:

1. Zprávu o činnosti Společnosti za rok 1002.
2. Projekty jednotlivých složen Společnosti na rok 2003.
3. Zprávu o hospodaření a revizní zprávu.
4. Zvýšení členských příspěvků pro studenty a důchodce z 20 Kč na 50 Kč.

Valná hromada SPA ukládá předsednictvu Společnosti:

1. Zpracovat harmonogram plánovaných akcí a sledovat jeho plnění.
2. Dbát o úspornost a efektivnost činnosti.
3. Připravit podněty z valné hromady v podobě konkrétních opatření.

4. Usilovat o mediální využití práce Společnosti.
5. Spolupracovat s institucemi a organizacemi v duchu stanov Společnosti.
6. Nadále vydávat v součinnosti se Společností česko-arabskou čtvrtletní Bulletin.
7. Dořešit vedení Sdružení a sekcí zmíněných volebních komisí.

Valná hromada SPA děkuje:

1. Odboru Afriky a odboru kulturních a krajaných vztahů MZV ČR za pomoc a podporu.
2. Zastupitelským úřadům afrických států za podporu činnosti Společnosti.
3. Redakční radě Bulletinu, pobočkám, sdružením, sekcím a ostatním aktivistům za soustavnou práci v rámci Společnosti.

Předvánoční schůzka brněnské pobočky SPA

Na počátku nového roku má člověk hledět odhodlaně vpřed a nikoliv se ohlížet zpět jako Lotova žena. Je však přesto dobrý důvod se zmínit o předvánočním setkání brněnské pobočky SPA, které se konalo 16. prosince. K slavnostní a milé atmosféře této schůzky přispěla i návštěva paní Ing. Hruškové, naše členka paní Gabriela Brabcová přispěla tradičními vánočními perníčky. Bylo to milé setkání lidí se společnými zájmy. Nejpodstatnějším bodem programu však byl výhled do roku 2003 a upřesnění plánů. Z diskuse vzešla idea našeho působení v budoucím období. Země, ke kterým se upírá pozornost a zájem naší Společnosti, nejsou pouze vzdá-

lenými krajinami, nýbrž právě v Brně jsme s nimi v kontaktu takřka každodenním. Ano, jsou to zahraniční studenti, z nichž tři se také naší schůzky zúčastnili. V nich byla obzvláště zastoupena Nigérie, Súdán a Sýrie. Sotva je možno spočítat, kolik studentů z Blízkého východu, Afriky a Latinské Ameriky studuje celkem na všech brněnských vysokých školách. Kontakty a spolupráce s těmito studenty se může rozvíjet v několika směrech a ve všech může znamenat užitečný a plodný přínos pro obě strany. Jde mimo jiné i o to, pomáhat jim žít v pro ně mnohdy velmi nezvyklých podmínkách Střední Evropy a zcela konkrétně v prostředí

našeho města Brna. Na další schůzku se budeme snažit pozvat i studenty z dalších zemí a také jim nabídnout spolupráci s naší **pobočkou SPA**; pro společné akce se budeme snažit získat Magistrát města Brna. Naší první akcí by mohl být únorový malý experi-

mentální večer arabské hudby, poesie a moudrosti. Doufejme, že se nebude konat na pozadí válečného konfliktu.

**Jarmila Jurášová, Milan Klapetek
SPA, pobočka Brno**

Zpráva o činnosti Společnosti česko-arabské za rok 2002

Vaše Excellence,
vážení přátelé,
dámy a pánové,

uplynulý rok byl negativně poznamenán jak přírodními katastrofami, které postihly naši republiku, tak i omezením finančních prostředků pro naši Společnost. Přes negativní dopady se nám podařilo naši činnost nejen udržet, ale dále ji rozvíjet.

Podařilo se nám splnit usnesení valné hromady naší Společnosti z 22. ledna 2002. Pouze stručně se zmíním o plnění hlavních bodů usnesení.

S návrhy akcí na rok 2002 byli seznámeni členové Rady arabských velvyslanců – většinu velvyslanců a představitelů arabských ambasad v Praze – včetně představitelů nově otevřeného velvyslanectví Saúdské Arabie – jsme uvítali na naší valné hromadě, kde obdrželi výroční zprávu v arabštině. Jednotlivé akce byly zajišťovány s maximální úsporností. Pokračovali jsme ve spolupráci s arabskými krajanskými a studentskými organizacemi a spolky v ČR. Zkoordinovali jsme činnost poboček v Brně, Olomouci a Plzni s pobočkami Společnosti přátel Afriky. Udržovali jsme úzkou spolupráci s Náprstkovým muzeem, Moravským zemským muzeem a dalšími regionálními muzei a institucemi a rovněž s ostatními nevládními organizacemi a institucemi, které mají shodné cíle s naší organizací. Podařilo se zajistit čtvrtletní vydávání Bulletinu Společnosti. Byly připraveny internetové stránky Společnosti, jejich spuštění závisí na finančním zajištění.

Zahájení naší činnosti v roce 2002 bylo negativně ovlivněno informací o zastavení pří-

spěvků na naši činnost ze strany Ministerstva zahraničních věcí. Byli jsme proto nuceni utlumit některé akce plánované na první pololetí 2002 a přehodnotit náš celoroční plán činnosti s cílem dosáhnout maximální úspornosti a zvýšení financování našich akcí od jiných sponzorů. Obrátili jsme se na ministra zahraničních věcí pana Kavana a požádali o podporu doyena arabských velvyslanců, Jeho Excelenci p. velvyslance Alžírsko Abder Rahmane Meziane Cherifa. Musíme s díky kvitovat, že MZV nám v rámci svých omezených možností v červnu 2002 vyšlo alespoň částečně vstříc a poskytlo nám příspěvek ve výši asi poloviny našeho původního rozpočtu. Díky tomuto příspěvku a úsporným opatřením se nám podařilo zajistit většinu akcí plánovaných na rok 2002.

Přes počáteční pochybnosti jsme vydali v průběhu roku všechna čtyři čísla Bulletinu v nezkráceném obsahu. Za to patří dík všem členům redakční rady a jejich spolupracovníkům.

Se Společností přátel Afriky jsme se podíleli na řadě akcí uspořádaných v rámci Mezinárodního dne Afriky. Proběhla řada seminářů, besed, recepcí a kulturních večerů v Praze, Olomouci, včetně zajímavé výstavy *Tunisko ve fotografiích, známkách a pohlednicích v Lázních Luhačovice*.

Hned počátkem roku uspořádalo Sdružení přátel Iráku, pobočka SČA v Plzni a Sdružení arabských občanů Západočeského kraje kulturní večer, věnovaný iráckému školství, se zajímavou přednáškou profesora Slípky.

Pod záštitou pana Hassana Mashfeje, vedoucího syrské diplomatické mise v ČR uspo-

řádalo Sdružení přátel Sýrie společenský večer v Brně. Akce se zúčastnili i další arabští diplomaté a pí. Evelyn Early, kulturní rada velvyslanectví USA.

V březnu jsme úzce spolupracovali se zastupitelským úřadem Libyjské džamáhírie na organizaci oslavy 25. výročí vyhlášení lidové moci v Libyi. Tato akce, která se konala v krásných prostorách Žofina, byla navštívena několika sty hostů z řad Čechů i Arabů. Po oficiální části, ve které vystoupili vedoucí libyjské diplomatické mise p. Omar ad Dalal, předseda Společnosti česko-arabské ing. Josef Regner a předseda Sdružení přátel Libye Mgr. Miroslav Houska, proběhl zdařilý kulturní program. Vedoucí libyjské mise, p. chargé d'affaires Omar Dalal písemně poděkoval naši Společnosti za tuto akci.

SČA a Sdružení přátel Palestiny věnovaly mimořádnou pozornost situaci na Blízkém východě. Distancovali jsme se písemným prohlášením od výroků, které pronesl premiér Miloš Zeman na adresu Jásira Arafata. Zaslali jsme otevřený dopis generálnímu tajemníkovi OSN Kofi Annanovi, ve kterém jsme zdůraznili neopominutelnou úlohu OSN a Rady bezpečnosti při řešení blízkovýchodního problému. Naši členové se zúčastnili protestní akce Palestinců na Václavském náměstí, aktivně jsme se podíleli na besedě k palestinské otázce se zahraničními studenty na Masarykových kolejích v Praze, besedě s chargé d'affaires Palestiny p. Jamal al Jamalem v Plzni a přednášce p. Mazena Husseiní *Poslední vývoj v Palestině*, přednesené v květnu v Praze. V červnu jsme pak v Náprstkově muzeu v Praze uspořádali již tradiční seminář, na kterém hlavní referát přednesl chargé d'affaires Palestiny p. Jamal al Jamal. Seminář byl doplněn autentickými videozáznamy z Palestiny.

Chtěl bych při této příležitosti vzpomenout památky velkého člověka a humanisty, zesnulého dr. Miřejovského, který byl až do konce svých dní hybnou silou všech těchto akcí o Palestině a jehož památka zůstane navždy zapsána v historii naší Společnosti a česko-palestinských vztahů.

Letní sezóna naší činnosti byla již trochu optimističtěji ovlivněna vědomím obdrženého

finančního příspěvku MZV. V červnu proběhla v Havlíčkově Brodě beseda o Libanonu, připravená členem našeho předsednictva dr. Čapkem. V hojném počtu jsme se sešli koncem července při slavnostním zahájení činnosti Centra Al Jawahiri v Praze, iniciovaném p. Jassanim, představitelem agentury Babylon. Společnost se chce podílet na činnosti Centra, vycházející ze života velkého arabského básníka, který dlouho žil v naší zemi.

V září jsme přijali na zasedání předsednictva dva dokumenty – *Stanovisko k očekávanému útoku USA na Irák a Výzvu proti jednostranným informacím o dění v arabských zemích v českých médiích*.

Představitelé Společnosti se zúčastnili řady akcí, např. besedy *Islámský svět po 11. září*, pořádané Ústavem mezinárodních vztahů, konference k otázkám mezinárodní rozvojové pomoci, pořádané Ministerstvem zahraničních věcí a semináře *Obchod s arabským světem*, pořádaného agenturou Babylon.

V Náprstkově muzeu se uskutečnila v říjnu výstava *Magické stříbro – šperky z Egypta a severní Afriky*, připravená doc. Kandertem a Mgr. Sodomkovou. Mgr. Sodomková spolu s vedením Náprstkově muzea měla i lví podíl na organizaci již tradičních prosincových orientálních trhů, které tentokrát probíhaly v muzeu po tři vikendy. Obdobnou akcí, spojenou s trvalou výstavou, uspořádalo pod názvem *Vánoce v Orientu* ve spolupráci se Společností Muzeum Podkrkonoší v Trutnově. Ve spolupráci s agenturou Babylon proběhly akce týkající se Libanonu, Libye a Saúdské Arábie. S podporou agentury se nám podaří konečně vydat i knihu ing. Hajsckého *Příběh básníka ze země královny Bilkís*, která pojednává o dalším arabském básníkovi úzce spjatém s Prahou, aš-Šarafim. K Mezinárodnímu dni na podporu boje palestinského lidu, vyhlášeného každoročně OSN, jsme připravili ve spolupráci s palestinskou ambasádou a studenty setkání, kterého se zúčastnili představitelé arabského diplomatického sboru a řada dalších významných hostů. Poselství generálního tajemníka OSN přednesl ředitel pražské kanceláře OSN p. Andreas Nicklisch. V přehledu naší činnosti nelze opominout celou řadu odborných i populárních přednášek

našich členů a sympatizantů – předních představitelů české arabistiky, egyptologie a afrikanistiky. Sem patří např. již tradiční cyklus podzimmních přednášek v Náprstkově muzeu – mezi přednášejícími byl doc. Bareš, dr. Antalík, PhDr. Součková, ředitelka Náprstkova muzea, doc. Hruška a další. Hojně byly navštěvovány přednášky docenta Vachaly, předsedy Sdružení přátel Egypta, o nejnovějších objevech českých egyptologů, konané v Brně, Broumově, Bratislavě a dalších městech. Řadu vystoupení absolvoval také místopředseda Společnosti docent Gombár.

Jak jsem se již zmínil, přidělení finančních prostředků až ve druhé polovině roku a jejich markantní snížení ve srovnání s minulými lety nás přivedlo k hledání spolupodatelů našich akcí i mimo Prahu. V tomto směru nám velmi pomohly naše pobočky v Plzni, Brně a Olomouci. I když základ naší činnosti byl i nadále ve spolupráci s Náprstkovým muzeem v Praze a Moravským zemským muzeem v Brně, rozvinula se spolupráce s regionálními muzei v Trutnově, Vyškově, Frýdku-Místku, s Kulturním domem v Luhačovicích, v Kyjích u Prahy, Klubem Hanzelky a Zikmunda v Prosiměřicích

a Sdružením občanů arabských států v Západočeském kraji.

S jejich pomocí jsme mohli uskutečňovat přednášky, besedy a kulturní akce věnované Alžírsku, Jemenu, Jordánsku, Kuvajtu, Libyi, Maroku, Saúdské Arábii a dalším státům. Bez jejich pomoci by nebylo možné podílet se na přípravě výstavy v Moravském zemském muzeu v Brně, nazvané *Východní náboženství*, která bude určitě tak úspěšná, jako byla rok trvající výstava *Islám a jeho svět*. Bez spolupráce s těmito institucemi a bez finančního příspěvku MZV by celou řadu těchto akcí nebylo možno uskutečnit.

Využívám proto znovu našeho dnešního setkání, abych poděkoval představitelům MZV za finanční a organizační podporu, poděkoval všem zmíněným muzeím a institucím, všem představitelům arabského diplomatického sboru za jejich podporu hmotnou i morální a samozřejmě všem našim členům a sympatizantům, kteří přispěli jakýmkoli způsobem k naší činnosti.

Těším se na další spolupráci a setkání při našich akcích v tomto roce.

Josef Regner
předseda Společnosti česko-arabské

Hlavní projekty Společnosti česko-arabské v roce 2003

Naše projekty jsou rozděleny do 16 sekcí – prvé tři obsahují projekty přímo zajišťované předsednictvem Společnosti, ostatní pak našimi jednotlivými Sdruženími organizovanými podle jednotlivých zemí. Chtěl bych zdůraznit, že naše Společnost koordinuje a zastřešuje činnost 13 národních Sdružení a tří mimopražských poboček.

Přes rostoucí náklady na tisk a distribuci našeho Bulletinu, chceme udržet jeho vydávání v plném rozsahu čtyřikrát do roka v počtu výtisků cca 1000 kusů. Bulletin dostávají všichni členové zdarma a zasiláme jej na české vládní a parlamentní orgány, zastupitelské úřady a spřátelené instituce.

Ve spolupráci s Náprstkovým muzeem a regionálními muzei připravujeme čtyři výstavy spolu s doprovodnými cykly jarních a podzimních přednášek.

- **Sdružení přátel Alžírsko** chystá kulturní večer k alžírskému státnímu svátku, přednášky *Alžírsko v proměnách staletí* a výstavu fotografií.
- **Sdružení přátel Egypta** připravuje oblíbený cyklus egyptologických přednášek v Náprstkově muzeu a dále v Brně, Hradci Králové, Vysokém Mýtě, Litomyšli a Šumperku. Připravuje se prezentace knih *Egypt* docenta Va-

chaly a *Nové cesty poznání v archeologii* téhož autora s fotografiemi M. Zeminy.

- **Sdružení přátel Iráku** a pobočka v Plzni připravují besedy o životě v arabských zemích, pokračování cyklu *Arabské osobnosti kultury světového významu*, vyprávění na témata příběhů ze starověké Palestiny a výstavu fotografií.
- **Sdružení přátel Jemenu** chystá kulturní večer ke státnímu svátku, výstavu uměleckých předmětů a fotografií o Jemenu a podílí se na vydání sbírky básní jemenského básníka Šarafího.
- **Sdružení přátel Jordánska** uspořádá besedu o historii země v době Nabatejců, besedu o turistických možnostech v zemi, besedu o současné hospodářské i politické situaci a výstavu fotografií. Uvažuje o organizaci zájezdu Jordánsko, Libanon – Po stopách římských památek.
- **Sdružení přátel Kuvajtu** plánuje besedy o Kultuře a umění Kuvajtu, výstavu fotografií, setkání u příležitosti státního svátku s kulturním programem, besedu s velvyslancem Kuvajtu v ČR na ekonomická témata.
- **Sdružení přátel Libanonu** počítá s řadou akcí společně s Libanonským klubem – beseda o románu libanonské spisovatelky Hudy Barakat o Bejrútu v občanské válce, promítání filmů o Libanonu, přednášku o Byblosu.
- **Sdružení přátel Libye** připravuje kulturní večer zaměřený na libyjskou literaturu, přednášku o situaci v současné Libyi a shromáždění ke státnímu svátku Libye.
- **Sdružení přátel Maroka** uskuteční přednášku s diapozitivy na téma *Maroko očima na-*

šich cestovatelů, besedu Kameny a minerály severní Afriky a výstavu Berberský šperk.

- **Sdružení přátel Palestiny** bude pokračovat v organizaci seminářů o aktuální situaci v oblasti, uspořádá *Mezinárodní den solidarity s palestinským lidem*. Akce budou vrcholit v červnu a pak v listopadu.
- **Sdružení přátel Saúdské Arábie** chce především šířit co nejvíce informací o této u nás poměrně málo známé a přitom tak důležité arabské zemi. Zorganizuje besedy *Co chcete vědět o Saúdské Arabii* a budeme se podílet na přednáškách *Kulturní a literární tradice Saúdské Arábie a Možnosti ekonomické spolupráce se Saúdskou Arábií*.
- **Sdružení přátel Sýrie** uspořádá syrský večer ke státnímu svátku s kulturním programem, výstavu na zámku Mikulov a seminář k aktuálním problémům arabského světa.
- **Sdružení přátel Tuniska** se bude podílet na přípravě výstavy *Kartágo*, uspořádá večer tuniských pohádek, besedy se zahraničními studenty a bude se podílet na akcích Sdružení arabských občanů v západních Čechách.

Toto byl jen stručný výčet hlavních plánovaných akcí naší Společnosti. Bude jako obvykle v průběhu roku upřesňován a doufejme, že ještě rozšiřován o další akce. Závísí to ovšem na aktivitě nás všech členů a funkcionářů Společnosti česko-arabské, na další podpoře ze strany Ministerstva zahraničních věcí a zastupitelských úřadů arabských zemí v ČR, na chuti překonat řadu problémů a přispět tak alespoň malým dílem k přátelským vztahům mezi naší republikou a arabským světem.

Josef Regner
předseda Společnosti česko-arabské

Usnesení Valné hromady Společnosti česko-arabské ze dne 29. ledna 2003

Valná hromada Společnosti česko-arabské:

1. Vyslechla a schválila Zprávu o činnosti SČA od minulé valné hromady.
2. Vyslechla a schválila Zprávu o hospodaření SČA od minulé valné hromady.
3. Schválila zvýšení ročního členského příspěvku důchodců a studentů z 20 Kč na 50 Kč.
4. Schválila záměry činnosti SČA na rok 2003.
5. Schválila kooptaci do předsednictva SČA ing. Sulajmana Fahada, CSc. a ing. Ahmada Karima.
6. Schválila dr. Romana Raczyňského, CSc. do funkce předsedy Sdružení přátel Palestiny.

Valná hromada SČA děkuje:

1. Arabskému odboru Ministerstva zahraničních věcí a odboru kulturních a krajan-ských vztahů MZV za účinnou pomoc a za vystoupení na Valné hromadě SČA.
2. Ministerstvu zahraničních věcí za materiální a morální podporu činnosti Společnosti česko-arabské.
3. Radě velvyslanců arabských států v ČR a všem pracovníkům zastupitelských úřadů arabských zemí v Praze za jejich podporu činnosti SČA a účast na akcích pořádaných Společností, děkuje rovněž za velmi podnětné vystoupení na Valné hromadě Společnosti česko-arabské.
4. Všem předsedům jednotlivých Sdružení přátel za jejich celoroční práci.
5. Všem předsedům a členům poboček v Brně, Olomouci a Plzni.
6. Všem členům, kteří se aktivně podílejí na přípravě a zajišťování akcí SČA.
7. Všem členům redakční rady Bulletinu a všem přispěvatelům za jejich práci.
8. Ing. Jaromírovi Hajskému za překladatelskou a publikační činnost.
9. Agentuře Babylon za dosavadní spolupráci.

Valná hromada ukládá:

1. Předsednictvu Společnosti a předsedům Sdružení

- a) předložit zpracované projekty jednotlivých sdružení přátel na rok 2004 do 15. 2. 2003,
- b) sledovat maximální efektivnost a úspornost jednotlivých akcí a zajistit jejich maximální publicitu,
- c) udržovat pravidelné kontakty se zastupitelskými úřady arabských států a nadále s nimi účinně spolupracovat při zajišťování činnosti,
- d) připravit společné zasedání zástupců předsednictva SČA s Radou velvyslanců arabských států v ČR,
- e) požádat Radu velvyslanců arabských států o aktivnější činnost jejich misí na poli sdělovacích prostředků v ČR,
- f) nadále spolupracovat s arabskými krajan-skými a studentskými spolky v ČR i v zahraničí při konkrétních kulturních a propagačních akcích,
- g) rozvíjet koordinaci činnosti s pobočkami SČA v ČR,
- h) využívat spolupráce s pobočkami sesterské Společnosti přátel Afriky,
- i) udržovat kontakty s nevládními organizacemi a sdruženími, jež mají shodné cíle s SČA,
- j) účinně seznamovat českou veřejnost s životem a kulturou zemí arabského světa,
- k) pokračovat v úzké spolupráci s Náprstkovým muzeem, Moravským zemským muzeem a dalšími regionálními muzei a kulturními institucemi,
- l) pokračovat v podpoře publikační činnosti a ve spolupráci se Společností přátel Afriky vydávat čtvrtletní Bulletin,
- m) větší měrou spolupracovat při zajišťování akcí SČA s arabskými umělci žijícími v ČR,

- n) pořádat ve spolupráci s Ústavem mezinárodních vztahů, Ústavem Blízkého východu a Afriky UK a dalšími institucemi semináře a kulaté stoly věnované aktuálním otázkám arabského světa,
 - o) využít větší měrou informování o činnosti Společnosti na elektronických stránkách SČA: <http://www.czech-arab.org/>
 - p) důsledně využívat u majitelů elektronické pošty toto médium jako hlavní nástroj informování o činnosti SČA.
2. *Všem členům:*
- a) aktivně se podílet na zajištění přípravy a realizace akcí Společnosti česko-arabské,
 - b) účinně šířit informace o její činnosti a cílech ve veřejnosti a získávat další členy a přátele arabských zemí,
 - c) v okruhu svého působení šířit poznání o životě v zemích arabského světa,
 - d) čelit podle svých možností negativní publicitě objevující se ve sdělovacích prostředcích,
 - e) podle svých možností objektivně vysvětlovat na stránkách Bulletinu a ve sdělovacích prostředcích aktuální problémy arabského světa,
 - f) přispívat k překonávání negativních stereotypů vůči arabskému světu zejména v otázkách islámu a situace na palestinských územích,
 - g) osobně přispívat k rozvoji vzájemných oficiálních i neoficiálních vztahů,
 - h) řádně platit členské příspěvky a podle možností přispívat na dobročinné akce,
 - i) pokud je to možné, zasílat příspěvky do Bulletinu, dotazy, připomínky a podněty elektronickou poštou na adresu czarabsoc@email.cz

STÁTNÍ SVÁTKY A VÝZNAMNÁ VÝROČÍ

Blahopřejeme spřáteleným zemím

**Společnost česko-arabská
a Společnost přátel Afriky
blahopřejí spřáteleným zemím
k jejich státním svátkům
a významným dnům.**

- **Sýrii**, která si 17. dubna připomene Den vyhlášení nezávislosti, kterou získala svržením francouzské koloniální správy v roce 1946.
- **Kamerunu** k oslavám Dne vyhlášení republiky, k němuž došlo 20. května v roce 1970.
- **Jemenu** k významnému svátku jeho moderní historie, ke dni Den sjednocení 22. května roku 1990.
- **Eritreji** k oslavám 24. května, kdy si připomene Den osvobození.
- **Jordánsku** k výročí Dne vyhlášení nezávislosti z 25. května roku 1946.
- **Etiopii** k oslavám Státního svátku, který připadá na 28. květen.
- **Mozambiku**, který oslavuje 25. června Den nezávislosti, jež získal v roce 1975.
- **Madagaskaru** ke státnímu svátku 26. června, ke Dni vyhlášení nezávislosti z roku 1960.
- **Konžské republice** ke Dni nezávislosti nabyté 26. června roku 1960.

-MiHo-

Komunikace mezi arabským světem a Evropou

Seminář v Ústavu mezinárodních vztahů

V Ústavu mezinárodních vztahů (ÚMV) se konal dne 5. 2. 2003 seminář věnovaný česko-arabské komunikaci, který pořádal ÚMV společně s PR & Consulting CzAr. Akce se zúčastnili arabští diplomaté – zástupci Rady arabských velvyslanců v ČR, významní arabisté, orientalisté, novináři, publicisté, politici a odborníci na blízkovýchodní problematiku. Seminář zahájil za ÚMV ředitel Jiří Šedivý, který zdůraznil nutnost komunikace mezi arabským, islámským světem a Evropou, ať již v rámci euro-středomořského dialogu či dialogu civilizací, který je prosazován různými institucemi. Pan Hafoudh za PR & Consulting CzAr konstatoval, že Evropa umí v praxi lépe prosazovat své myšlenky, názory a stanoviska v porovnání s arabským světem. Seminář by se podle něho měl zaměřovat na srozumitelnost komunikační strategie arabského světa v odlišném kulturně historickém prostředí. Na úvod zazněly celkem čtyři přibližně čtvrthodinové příspěvky.

První z nich přednesl profesor Luboš Kropáček a byl věnován pohledu české orientalistiky na komunikaci mezi arabským světem a Evropou (*plné znění viz níže*). Následující příspěvek PhDr. Jaroslava Bureše z Ústavu mezinárodních vztahů pojednával o kulturně historických aspektech a jejich vlivu na formu a obsah česko-arabské komunikace v současnosti (*plné znění tohoto vystoupení přineseme v příštím čísle*). Vystoupení Ilji Mazánka, poradce generálního ředitele Strojexportu a bývalého vedoucího odboru severní Afriky a Středního východu MZV ČR, se soustředil na úlohu komunikace v politických, ekonomických a kulturních vztazích mezi arabským světem a Českou republikou. Vedle posilování tradičních bilaterálních vztahů se podle jeho mínění odkrývají široké možnosti spolupráce v rámci

barcelonského euro-středomořského partnerství. Česko se stane signatářem asociačních dohod mezi EU a arabskými zeměmi. Bude se zapojovat do různých programů pro arabské Středomoří, financovaných z prostředků vyčleněných na MEDA programy a také Evropskou investiční bankou. Pozastavil se nad jednostrannými zkrácenými informacemi v českých sdělovacích prostředcích a uvedl příklad Jemenu, který byl neprávem prezentován jako nebezpečná země po útocích militantních islamistů, přestože on sám v zemi dlouho pobýval a má jiné zkušenosti.

Jako host vystoupil na semináři významný host, dr. al-Husajn Šachbán z Londýna, který studoval v 70. letech v České republice. Dr. Šachbán je zkušeným expertem na mezinárodní právo a problematiku islámu. Mezi jeho poslední knihy patří *Islám a mezinárodní terorismus*, *Dár al-hikma* (Londýn 2002) a kniha *Kdo je Iráčanem* (Londýn 2002). Ve svém krátkém příspěvku upozornil na nebezpečí netolerance a xenofobie po teroristických útocích z 11. 9. Přestože Arabové a muslimové tento hrůzný čin odsoudili, objevily se na Západě příznaky islamofobie. Dr. Šachbán se pozastavil nad tím, proč někdo znovu opraňuje po skončení studené války tentokrát „islámskou hrozbu“. Kritizoval příliš obecnou kritiku islámského světa bez diferenciací a rozlišování různých zemí a proudů. Přiznal však, že paušální odsuzování Západu se objevuje i v islámském světě. Ideologie militantních islamistů je odlišná od oficiální politiky islámských států. Islámský svět se distancoval od Tálibánu, který zničil kulturní dědictví lidstva – Budhovy sochy v Bámjánu. Odsoudil al-Káidu za teroristické útoky z 11. 9., které byly zaměřeny na rozdělení světa, podobně jako Bushovo schematické chápání protikladu „dobra a zla“.

Islámský svět není odpůrcem modernismu a postmodernismu. Globalismus má podle něho mnoho pozitivních stránek, upozornil na globalizaci lidských práv a spravedlnosti. Západní společnost je centrem světového pokroku a rozvoje. Útoky z 11. 9. označil za útoky proti pokroku lidstva. Arabské země musí využívat kritickou sebereflexi, která je hynbou silou pokroku. Zpráva o rozvoji UNDP z roku 2002 dostatečně odhaluje nedostatky arabského světa a uvedl deficit svobody, postoj k ženám a menšinám, neschopnost přijímat a šířit moderní myšlení a informace.

Některé zajímavé myšlenky zazněly v příspěvku dr. Essama Hafoudhe. Autor polemizoval s koncepcí generálního tajemníka Arabské rady pro společenské vědy, který definoval globalizaci jako vzájemné prolínání hospodářských systémů, aniž by bral v úvahu vysokou asymetrii hospodářské síly různých subjektů a jejich omezené právo rozhodovat. Snahy o neutralizaci globalizace pokládal za donkichotské úsilí a doporučil aktivní přístupy při prosazení vlastních zájmů či k posílení pozic. Kritizoval nedostatečné využívání Internetu ze strany Arabů. Kulturu, společenost a civilizaci již netvoří „hospodářství a politika“, nýbrž komunikace mezi jednotlivci a skupinami; komunikační technologie tuto tendenci jenom posiluje a upevňuje.

Poté proběhla diskuse, v níž byly kritizovány české hromadné sdělovací prostředky, protože neinformují objektivně o islámu a málo používají humánní jazyk. Jazyk musí respektovat člověka bez ohledu na rasu, což například nedělají některá česká televizní vysílání (dr. Fahad). Mnozí diskutující si ztěžovali na malý přístup do médií. Zazněla kritika arabských diplomatů v Česku, kteří málo vystupují na veřejnosti a hájí arabské postoje. Někteří vystupující zase tvrdili, že v českých médiích je mnohdy kritika Izraele posuzována jako antisemitismus a z těchto důvodů bylo mnoho článků příslušnými redakcemi odmítnuto jako nepublikovatelné. Bylo konstatováno, že podobná situace je i v USA. Objevila se stížnost, že média opomíjejí publikovat izraelské zločiny, ale arabský terorismus je rozpitváván do posledního detailu. Pan Hafoudh zastával názor, že v Evropě je dost proizraelských novi-

nářů, ale dost protiizraelsky zaměřených žurnalistů píše o Izraeli objektivně. Pan Tureček z Práva kritizoval malý zájem ze strany arabských velvyslanectví prezentovat své názory v tisku a doložil to příkladem z praxe. Upozornil, že forma a obsah článků mnohdy spíše odpovídá psychologii arabského čtenáře a nemá parametry, které by účinně oslovily českou veřejnost. Profesní selhání novináře je možné v případě arabského i českého novináře. Objevily se různé iniciativy a názory na prezentaci Arabů v masmédiích: kulaté stoly za účasti arabských diplomatů, možnost zaplatit si stránky v tisku, organizování multikulturálních stolů za účasti českých odborníků (např. orientalistů) a arabských diplomatů, které by byly věnovány aktuálním problémům (palestinské otázky, irácké problematice). Profesor Kropáček navrhl, aby se Palestinci vyslovili k problematice „protiizraelského, protizhidského obsahu palestinských učebnic“, nikoli zástupce české židovské obce, který nebyl během jedné televizní diskuse dobře informován. Ing. Hajský (Agentura Babylon) informoval o zřízení centra Al-Džawáhíri, nazvaného po významném iráckém „králi básníků“, který dlouhá léta žil v Praze. Upozornil na neudržitelnou situaci v oblasti financování české kultury. Mgr. Houska připomněl činnost arabského vysílání českého rozhlasu (zrušeno počátkem 90. let), které mělo vliv na česko-arabské vztahy a arabské veřejné mínění.

Pan Plíšek a F. Bureš podpořil euro-arabskou ekonomickou dimenzi vztahů. Plíšek navrhoval rychlé zapojení českých hospodářských subjektů do projektů euro-středomořské spolupráce. Potřebná je společná česko-arabská účast v joint ventures operacích.

Seminář v Ústavu mezinárodních vztahů byl v mnoha směrech užitečný, protože odhalil mnohé nedostatky v česko-arabské komunikaci. Jejich odstranění by přispělo k lepšímu pochopení obou národů a jejich kultur v současné komplikované době. Atmosféra diskuse byla kritická, upřímná, ale tolerantní k odlišným názorům. Zaznělo množství podnětných návrhů na zlepšení komunikace, které by neměly zaniknout.

Jaroslav Bureš
Společnost česko-arabská

Komunikace mezi arabským světem a Evropou

Pohled českého orientalisty

Arabské země leží v blízkém sousedství Evropy. Tato blízkost znamenala v dějinách často bezprostřední kontakt a setkávání v dobrém i ve zlém. Dobrou stránku představovalo vzájemné obohacování v širokém spektru vědeckých a technických poznatků a filozofických a uměleckých podnětů. Ve středověku směřoval tento inspirativní vzdělanostní transfer převážně z arabsko-islámského světa do Evropy, v novější době se směr hlavního proudu obrátil. Druhou, nedobrou stránkou staletého sousedství byly početné epizody válečných konfrontací, jejichž iniciativa, intenzita a směr se rovněž měnily. Zanechaly v historické paměti národů na obou březích Středozevního moře pocity hořkosti a množství předsudků vůči „dědičnému rivalovi“.

Poslední fázi konfrontací přinesla koloniální expanze evropských mocností. Hybnou sílu jí dala nepochybná hospodářská, vojenská i organizační převaha evropských států, které na několik generací oslnila představa nadvlády nad druhými. Ve vztahu k muslimským zemím spolupůsobily vedle strategických a ekonomických zájmů i staré předsudky a chuť dovršit dávné konfrontace výrazným mocenským triumfem. Mnohostranný rozmach Evropy v koloniální době, tj. v 19. a první polovině 20. století, byl ovšem nesen i rychlým rozvojem věd, které nalézaly jak motivaci, tak živné látky v otevírání světa. V této době učinila velký krok vpřed také orientalistika, studium jazyků, společnosti a kultury národů Asie a Afriky. Pohoršení z kolonialismu se zčásti odrazilo také v kritice některých stránek orientalistiky ze strany kolonizovaných národů. Nejznámější výraz dal této kritice Edward Said (*Orientalism, Western Conceptions of the Orient*, 1978), který ukázal na tendenční zkreslování obrazu muslimského Orientu podle zájmů britského a francouzského kolonialismu. Co se týče ruského a sovětského impéria Saida později

doplnila Kalpana Sahni (*Crucifying the Orient. Russian Orientalism and the Colonization of Caucasus and Central Asia*, Oslo, 1997).

Saidovo dílo mělo velký mezinárodní ohlas, trvající dodnes. Jeho kritiku lze však označit za poněkud jednostrannou a nespravedlivě paušální. Trvalou pozornost si nicméně zaslouží jeho argumentace, že image či referenční model islámského Orientu, vytvořený účelově nasměrovanými studiemi, fixoval představu podstatné jinakosti a nehybnosti orientálních kultur a jejich očividné nebo případně latentní inferiority vůči kultuře západní. Arabové ustavují pro Evropany obraz „jiného“, vůči kterému vymezují svou vlastní identitu. Said sám ve svých novějších pracích sleduje dále způsob, jak se na Západě píše o arabském a muslimském světě, a nalézá zde nové doklady starých předsudků a vypěstované představy o jinakosti. K linii kritizované Saidem můžeme dnes přiřadit také koncepci S. Huntingtona (*Clash of Civilizations*, 1993 a 1996), která ostrým řezem parceluje soudobý svět na nesourodé „civilizace“ a euroatlantický Západ varuje zvláště před islámskou a čínskou civilizací.

Důraz na to, že Arabové jsou z jiného těsta než my, přináší dnes v západních médiích nemalou žeň pochybného ovoce. Často slyšíme nebo se dočteme, že Arabové si nepřejí demokracii a že západním společenstvem zazlívají svobodu, k níž se sami nedokáží propracovat. Prý nás pro ni nenávidí a právě proti ní strojí teroristické úklady. V pokleslé filmové a televizní produkci se v minulých 2–3 desetiletích zakořenily stereotypy negativního zobrazování Arabů. Nejčastější stereotyp jsou tři B: billionaire, bomber, se zálibou v brňších tanečnicích (belly dancers).

Je na čase připomenout, že mnozí evropští orientalisté nesouhlasí a nikdy nesouhlasili s pojetím vymezovat se proti Arabům jako tomu „jinému“. Poctivé studium dějin a kultury

arabského nebo i širšího, islámského světa ukáže na velkou blízkost starostí, obav i nadějí, sdílených lidmi z obou stran pomyslné hranice civilizací. V zemích EU fungují sdružení, která monitorují projevy islamofobie (pojem zahrnuje i obyčejný protiarabský a protimuslimský rasismus) a publikují o nich kritické studie v tisku i na Internetu. Tímto způsobem je dnes monitorován i vzestup protimuslimských šikan od podzimu 2001.

Práce českých orientalistů se nikdy nepodávaly lacinému exotismu a opíraly se o humánní ideje. Přinesly a stále přinášejí bohatství dokladů o blízkosti a vzájemné srozumitelnosti kultury z obou břehů Středomoří. Naši arabisté-historikové našli a publikovali doklady tohoto rázu v arabských archiváliích, literární badatelé v arabské literatuře všech dob: od džáhilíjské poezie až po moderní prózu, z níž již česky vyšlo nemálo překladů. Také ti z nás, kdo se zabývají současným arabským světem, nalézají hojnost dokladů o diskusích, jejichž účastníci hledají pozitivní cesty k dialogu a lepšímu porozumění se Západem.

Slabinou v dnešní komunikaci mezi arabským světem a Evropou zůstává zatím stále nedostatek informací a leckdy, bohužel, i jejich zkreslování. Předsudky přetrvávají na obou stranách a někdy se dokonce fabrikují nové. Parlamentní shromáždění Rady Evropy přijalo kdysi v euforickém klimatu počínajících 90. let doporučení k lepšímu poznávání islámské kultury v Evropě (Doporučení 1162 z 19. 9. 1991), zahrnující řadu námětů pro práci správních orgánů (např. družební styky měst). Vykonáno bylo málo, ale směr byl vyznačen a neměl by být opomíjen. Velký pro-

jekt k lepšímu porozumění a spolupráci představuje samozřejmě „barcelonský proces“ partnerství EU se zeměmi Středomoří. Česká republika se svým vstupem do EU zapojí i do tohoto partnerství a bude záležet na nás, zda dokážeme využít dosavadních znalostí a zkušeností pro společné dobro všech partnerů.

Je třeba být realisty. Evropa je politicky i kulturně pluralitní – a totéž platí i o arabském světě. Z obou stran mohou zaznívat z některých center nebo od některých politiků či ideologů i hlasy, které na druhém břehu vyvolají nevoli. Jako nejlepší protilek je zapotřebí nordinovat hlubší vzájemné poznávání, budující důvěru, která usnadní rozlišovat a případně přijímat upřímně míněnou kritiku a také zvládat příležitostné excesy.

Bylo by možno hovořit dlouho o řadě perspektivních námětů pro lepší poznání. Omezím se alespoň na jediný, který by snad mohl být někdy v budoucnosti realizován jako arabský multilaterální projekt. Bylo by krásné a prospěšné, kdyby v Praze vzniklo arabské kulturní centrum, skromnější obdoba Institutu arabského světa v Paříži: s knihovnou, knihkupectvím, mediátekou, přednáškovým (kino) sálem, výstavní síní a kavárnou vybavenou mj. významnými arabskými periodikami. Je to jistě dnes představa značně náročná a nákladná. Lze však počítat s tím, že Praha zůstane i v rámci Evropské unie významným středoevropským kulturním centrem a Institut tohoto druhu by mohl působit i v širším regionálním měřítku.

Luboš Kropáček
Společnost přátel Afriky

Zhodnocení zahraniční politiky ČR vůči subsaharské Africe v roce 2002

Uplynulý rok byl poměrně bohatý na multilaterální akce ve vztahu k Africe a byl i velice důležitým mezníkem v historii Afriky. Mám na mysli především ukončení existence Organizace africké jednoty a její nahrazení novou celo-

africkou organizací – *Africkou unií* (AU). Do jaké míry se naplní očekávání vkládaná do této nové organizace, ukáže teprve budoucnost, i když zatím, bohužel, jen málo nasvědčuje tomu, že by se AU nějak výrazněji odlišovala od

své předchůdkyně, pokud jde např. o akceschopnost v prevenci či potírání konfliktů.

Další důležitou iniciativou týkající se Afriky je dnes velice často diskutované *Nové partnerství pro rozvoj Afriky*. Zkratka NEPAD rychle zdomácněla ve slovníku světových politiků a do tohoto programu jsou rovněž vkládány veliké naděje na hospodářské oživení kontinentu. Je však pravdou, že ne všechny africké země NEPAD přijímají a některé vyjadřují i silnou skepsi nad životaschopností této iniciativy. Rovněž v tomto případě ukáže čas, zda půjde skutečně o důležitý předěl ve vývoji Afriky, či nikoli. Povzbudivé jež, že se pomalu daří tento plán institucionalizovat, tedy že jsou vytvářeny regionální kanceláře a přechází se tak od slov k činům a že se ke spolupráci s africkými zeměmi v rámci NEPADu hlásí i některé významné mezinárodní organizace, např. OECD či G-8. Zajímavé bude však sledovat, jak se se závazky přijatými v rámci NEPADu vypořádají afričtí státníci.

Když už jsme u multilaterálních akcí, nelze se nezmínit o dalších konferencích či summitech, které se úzce vztahovaly k Africe. V březnu 2002 to byla *Mezinárodní konference o financování pro rozvoj* v mexickém Monterrey a na přelomu srpna a září pak *Světový summit o udržitelném rozvoji*, který se konal v JAR. Tato země se po konání Summitu OSN proti rasismu v roce 2001 stala podruhé v krátké době hostitelem další akce celosvětového významu a dokládá tak, že je právem vůdčí zemí Afriky. Nutno dodat, že na všech zmiňovaných akcích včetně ustavujícího summitu AU měla ČR zastoupení na vysoké úrovni.

Oproti mnoha akcím multilaterálním bylo styky na bilaterální úrovni o poznání méně. Důvodem byl zejména fakt, že uplynulý rok byl pro ČR rokem volebním. Připočteme-li k tomu povodně, které ČR zasáhly, a poté vyvrcholení příprav summitu NATO, které byly jednoznačnou prioritou české diplomacie v závěru roku, je evidentní, že bylo velmi obtížné věnovat se více stykovým akcím s africkými partnery. Přesto však se připravovaly dvě návštěvy afrických ministrů zahraničních věcí v ČR. V únoru 2002 měl přicestovat ministr ze Senegalu, v dubnu pak z Pobřeží slonoviny.

Obě návštěvy však, bohužel, byly několik dní před jejich plánovaným konáním odsunuty a žádná návštěva na úrovni ministrů zahraničních věcí se tak v roce 2002 nerealizovala.

Bohužel, ani v posledním roce svého působení ve funkci prezidenta ČR nebylo Václavu Havlovi dopřáno navštívit subsaharskou Afriku. Nedovolil to jeho zdravotní stav a skutečnost, že za celých 13 let ve funkci tento kontinent jako jediný nikdy nenavštívil, cítí prezident jako svůj dluh vůči Africe.

V roce 2002 se však realizovalo několik návštěv náměstka ministra zahraničních věcí ČR v Africe. Náměstek Vošalík navštívil v průběhu roku postupně Keňu, Pobřeží slonoviny, Senegal, JAR, Tanzanii, Ugandu a Rwandu.

Pokud jde o vnitropolitický vývoj v jednotlivých zemích Afriky, zaznamenali jsme jak momenty pozitivní, tak ovšem i negativní. Jednoznačným pozitivem byl vývoj v Angole, kde jsme v polovině roku znovu otevřeli náš zastupitelský úřad, a navíc v červenci navštívila Luandský veletrh početná skupina českých podnikatelů. Je to právě Angola, kde očekáváme výrazné zintenzívnění vzájemných vztahů, zejména v obchodně-ekonomické oblasti.

Za pozitivní se dá označit i vývoj v Konžské demokratické republice, resp. v celé oblasti Velkých jezer (snad s výjimkou Burundi). Ačkoliv zde přetrvává množství problémů, které bude třeba rychle řešit, stažení cizích vojsk z území KDR a dohody podepsané mezi jednotlivými stranami konfliktu, jsou příslibem do budoucna.

Nelze se v tomto výčtu nezmínit o Keni, kde v době našich vánočních svátků došlo k převratnému vývoji. Vítězství do té doby opozičního seskupení a jejich prezidentského kandidáta Mwai Kibakiho znamenalo nevídaný otřes na politické scéně, srovnatelný snad jen se změnami v Senegalu před třemi roky. V obou zemích byly ve volbách poraženy strany, jež byly u moci od získání nezávislosti, a dlouhá desetiletí vládnoucí prezidentů. V této souvislosti musíme ocenit způsob, jakým k předání moci v Keni došlo, a priority nové vládní garnitury. Domníváme se, že tato razantní změna může keňské společnosti jen prospět.

Vývoj v některých jiných zemích je naopak

velkým zklamáním. Tím největším je asi krize, kterou prochází Pobřeží slonoviny, donedávna jedna z nejstabilnějších zemí Afriky. Tato krize rovněž jasně ukázala malou schopnost politických reprezentací afrických zemí na podobné události reagovat. Ačkoli na africké poměry poměrně pružné a efektivní Ekonomické sdružení států západní Afriky uspořádalo několik summitů snažících se o nalezení řešení krizové situace a ačkoli se i dohodlo na vyslání vojenských jednotek do Pobřeží slonoviny, jejich rozmístění trvá nikoli dny či týdny, ale dlouhé měsíce. Oblast západní Afriky, kromě Pobřeží slonoviny i Libérie, Sierra Leone či Guineje, zůstane zřejmě i nadále oblastí s vysokou mírou nestability.

Velkou část jižní a východní Afriky postihlo v loňském roce katastrofální sucho, které znamenalo neúrodu a humanitární krizi. To je případ Etiopie, Malawi, Zambie, Zimbabwe a v menší míře i několika dalších zemí.

ČR se též zapojila do některých akcí mezinárodního společenství zaměřených na odvrácení humanitárních krizí. Začátkem roku 2002 to byla pomoc Konžské demokratické republiky prostřednictvím Mezinárodního výboru Červeného kříže v souvislosti s erupcí sopky Nyiragongo u města Goma. V závěru roku pak byla poskytnuta humanitární pomoc Senegal, Etiopii, Angole i symbolická pomoc Zambii.

Kromě naléhavých případů pomoci humanitární ČR pokračovala v realizaci některých projektů rozvojové pomoci. Vzhledem ke zvýšení objemu finančních prostředků na rozvojovou pomoc na rok 2003 (400 milionů oproti

loňským 200 miliónům Kč) očekáváme letos zahájení poměrně slušného počtu nových projektů (Namibie, Angola, Etiopie aj.). Neodmyslitelnou součástí rozvojové pomoci tvoří i nadále poskytování vysokoškolských stipendií, i když se na toto téma nyní vede diskuse, zda je tato forma pomoci skutečně efektivní.

Rozvojová pomoc je jednou z hlavních oblastí, jíž bychom se chtěli věnovat po vstupu ČR do EU. Vstup do Unie se výrazně dotkne i způsobu práce afrického odboru, na což se již nyní usilovně připravujeme tak, abychom i v Unii byli vůči subsaharské Africe aktivním členem, jehož hlas a názory budou slyšet a který se bude výrazně podílet na formulaci politiky EU vůči tomuto kontinentu.

Na závět ještě několik údajů o zahraničním obchodě se subsaharskou Afrikou. Hodnota vývozu ČR do subsaharské Afriky dosáhla za rok 2002 76,5 mil. USD (za rok 2001 to bylo 56,5 mil. USD), dovozy dosáhly výše 93,7 mil. USD (v roce 2001 87,7 mil. USD). Z těchto údajů vyplývá, že objem zahraničního obchodu zaznamenal slušný nárůst, přičemž se dařilo snižovat tradičně pasivní obchodní bilanci se subsaharskou Afrikou. S obrovským náskokem se na prvním místě co do objemu obchodní výměny s ČR podílí JAR (dovoz i vývoj do této země činí 50 % veškerých dovozů, resp. vývozů do subsaharské Afriky).

Petr Kopřiva
ředitel odboru států

Jedině společným a odhodlaným úsilím lze prosadit změnu

Kofi Annan, generální tajemník OSN

Největším nebezpečím ohrožujícím naše snahy je ozbrojený konflikt. Válka, více než cokoliv jiného, nutí lidi stavět zdi a opevňovat se za nimi. Odčerpává zdroje, které by mohly být produktivně investovány. Narušuje obchod a vyvolává nedostatek. Znemožňuje uniknout bídě a bere chudým naději.

Na prahu jedenadvacátého století stojíme před paradoxním úkazem: čím víc toho víme o věcech a o sobě navzájem, tím víc se k sobě chováme, jako bychom si byli cizí.

Všichni žijeme na stejné planetě, jsme vystaveni týmž vlivům a proudům změn. Avšak místo abychom se drželi toho, co nás spojuje,

a chránili se před společným nebezpečím, dovolujeme, aby dál zela propast mezi bohatými a chudými, svobodnými a zotročenými, privilegiovanými a ponižovanými; mezi těmi, kdo z globalizace mají užitek, a těmi, kdo jsou z ní vyloučeni.

Tato propast uráží lidskou důstojnost. Oslabuje společnost a ohrožuje bezpečí každého z nás. Je třeba ji překlenout novým předivem solidarity.

Mnohé nitky spolupráce a vzájemného porozumění již existují. Posláním OSN je tyto nitky propojit. A to nejen pomocí programů na podporu rozvoje, které jsou životně důležité, ale také poskytnutím prostoru pro vzájemný dialog. Chceme působit na chování jednotlivců i celých národů zdůrazňováním obecně platných hodnot, jako jsou tolerance, svoboda, spravedlnost a rovnoprávnost, hodnot, které nezajíhají hranic ani kulturních rozdílů.

Namísto reálpolitiky chceme posilovat vládu zákona. Chceme vybudovat systém kolektivní bezpečnosti, který zajistí, že bude nadcházející století lepší než to, které přineslo dvě světové války, holocaust a genocidu. Ve světě nadnárodních problémů budeme podporovat hodnoty, které přesahují úzce národní zájmy.

Největším nebezpečím ohrožujícím tyto snahy je ozbrojený konflikt. Válka, více než cokoliv jiného, nutí lidi stavět se za nimi. Odčerpává zdroje, které by mohly být produktivně investovány. Narušuje obchod a vyvolává nedostatek. Znemožňuje uniknout bídě a bere tak chudým naději.

Do války jsou zatahovány děti, kterým válka bere nejen životy, ale i zdraví a rodiče. A nejen to. Mnozí chlápci se z donucení stávají vojáky s puškami téměř tak velkými jako jsou sami, děvčata jsou ve válkách často sexuálně zneužívána.

Avšak i kdyby všechny konflikty světa byly urovnány, znamenalo by to jen uvolnění prostoru pro další dlouhodobou práci: při potravní bídě se všemi jejími průvodními jevy, jako jsou nemoci, negramotnost či zamořené životní prostředí, pro boj za demokracii a lidská práva; a úsilí o rozvoj ve všech podobách.

V tomto úsilí se včerejší odpůrci musí stát našimi spojenci. Je třeba posunout geografické hranice našeho myšlení a pochopit, že ny-

ni, jako nikdy dříve, jsou globální zájmy zároveň zájmy národními.

Jsme si vědomi toho, že i ty nejstřízlivější scénáře růstu populace si vyžadají prudké zvýšení nároků na sociální služby a na životní prostředí – zejména ve městech rozvojového světa, kde bude podle očekávání tento růst nejvýraznější. Víme také, že i když se nám podaří splnit dohodnuté limity snižování emisí skleníkových plynů, bude globální oteplení způsobovat extrémní výkyvy počasí a další neblahé jevy, kterých se ještě my můžeme dožít.

Ale konečný scénář není ještě dopsán. Ještě je čas předat našim dětem svět svobodně volby, nikoliv nátlaku. Domnívám se, že už máme program pro nové století, v němž všichni lidé dokáží rozpoznat své vlastní potřeby a cíle. Tím programem je *Miléniová deklarace*, na které se shodli vedoucí představitelé u příležitosti konce tisíciletí. Je to celkové shrnutí závěrů hlavních světových konferencí konaných v devadesátých letech.

Bezprostřední a nejnaléhavější součástí Deklarace je stanovení cílů pro rozvoj v novém tisíciletí, program nazvaný *Miléniové rozvojové cíle*. Je to řada jasně stanovených hlavních úkolů zaměřených na snížení extrémní chudoby, zavedení všeobecného základního vzdělání a zamezení šíření AIDS, malárie a dalších smrtelných chorob. Jsou to minimální a dosažitelné cíle, jejichž uskutečnění je stanoveno na rok 2015 – tedy jen za 12 let. Lze jich dosáhnout ve všech zemích, kde se lidé spojí ke společnému dílu.

Dne 10. prosince jsme oslavili *Den lidských práv*. V tento den činím závazky, že budeme respektovat práva, s nimiž se rodí každá lidská bytost. Avšak jedinci nemají jen práva. Mají také obrovskou moc, jestliže se spojí k práci na společné věci.

Opakovaně jsme v minulých letech byli svědky toho, jak se vlády, obchodní společnosti či jiné mocné organizace musely znovu zamýšlet a měnit své postoje pod tlakem občanských hnutí. Upustilo se od staveb přehrad, odklonily se trasy dálnic, uchránily se celé čtvrti. Dluhy některých chudých zemí byly zrušeny, či odloženy. Byla přijata úmluva proti užívání nášlapných min. V platnost vstoupil statut Mezinárodního trestního soudu. Farma-

ceutické společnosti přistoupily na snížení cen svých výrobků, aby si i v chudých zemích mohli lidé infikovaní virem HIV nebo trpící AIDS dovolit léčbu. Dokonce jsme zaznamenali, že některé ropné společnosti dávají peníze na zlepšení kvality životního prostředí a zajištění sociálních služeb pro komunity žijící v blízkosti jejich ropných zařízení.

Nic z toho by se však nestalo, pokud by se tisíce a tisíce lidí, často v různých částech

světa, nesešly, nepřihlásily se o svá práva a nepožadovaly změnu. Právě takových hnutí je zapotřebí k dosažení cílů, které jsme si v *Miléniové deklaraci* vytyčili: hnutí, v nichž se budou aktivně a plně angažovat lidé celého světa.

**Z přednášky generálního tajemníka OSN
pro rozhlasovou stanici BBC, New York,
10. prosince 2002.**

Lidé Sahary

Výstava v Náprstkově muzeu připravená ve spolupráci s alžírským ZÚ

V Náprstkově muzeu v Praze byla 4. 2. 2003 zahájena překrásná výstava fotografií Tomáše Svobody. Představuje výběr z kolekce snímků pořízených autorem na několika reportážních cestách do saharských zemí, z nichž velkou část představují snímky z Alžírsko. Proto nám dovolte, vedle pozvání na tuto výstavu, abychom vás seznámili s úvodním slovem, které na její vernisáži přednesl **tajemník alžírského velvyslanectví v Praze pan Abdelhamid Rahmani.**

Dámy a pánové,

přátelé Alžírsko,

dovolte mi, abych vám tlumočil bratrské a přátelské pozdravy od Jeho Excellence, pana Abderrahmana Meziane-Cherifa, jenž by si velmi přál být tu dnes večer s námi.

Dovolte mi rovněž, abych vás pozdravil jménem svým a jménem mých zde přítomných kolegů.

Dámy a pánové,

je pro mne významným být tu dnes večer s vámi při zahájení této výstavy o Sahaře, za níž vděčíme našemu příteli Svobodovi.

Chtěl bych stručně pohovořit o alžírské Sahaře.

Alžírská Sahara, jak všichni dobře víte, je největší poušť na světě rozkládající se na jednom území. Je pravděpodobně i nejmagičtější ze všech pouští naší planety.

Sahara vždy přitahovala pozornost osobností ze světa umění a kultury, vědce, ale i věřící. Je to na Zemi nepochybně nejvhodnější místo k meditaci a k hledání sama sebe. Těch básní a textů, co jí bylo věnováno, těch vášnivých hledačů, co jí zbrázdili všemi směry ve snaze objevit tajemství jejího kouzla, její velebnosti.

Jistě je vám známo, že alžírská Sahara má vedle svého nesmírného přírodního bohatství, jímž oplývá, také největší muzeum skalních rytin pod otevřeným nebem. „Rytiny z Tassili

N'ajjer“. Nikdo neví, ze které doby tyto rytiny pocházejí. Jedni se domnívají, že jsou staré pět šest tisíc let, jiní umisťují jejich vznik do mnohem dávnější doby. Krásu a historickou hodnotu tohoto místa ocenilo UNESCO zařazením Tassilského národního parku na seznam památek světového kulturního dědictví.

Sahara, to je také Ghardaia s okolními městy, jejichž jedinečnou architekturu studují na nejprestižnějších fakultách architektury celého světa. Je to také Biskra s palmovými háji, které plodí nejlepší datle na světě, slavné „Deglet Nour“. Je to Hoggar, země Touaregů, „modrých lidí“, jsou to Timimoum a Djanet, vyhledávané zahraničními turisty, kteří se tu v létě i v zimě naprosto bezpečně oddávají svému oblíbenému sportu, lyžování na písku.

Všichni milovníci Sahary se shodnou v tom, že tato část světa je pohádková a jímavá, a to navzdory nepříznivému podnebí a reliéfu. Naš přítel Svoboda, tento kouzelník fotografie, nám díky svému talentu objevuje nové pohledy na tuto oblast, která zůstává bohužel pro většinu veřejnosti neznámou. Vaším jménem mu za to děkuji.

Význam pouště neunikl politikům ani lidem ze světa kultury, umění a sdělovacích prostředků. Tak se stalo, že 14. prosince 2002 byla v Alžírsku vytvořena nadace „pouště světa“, jež má své sídlo právě ve městě Ghardaia.

Kdoví, třeba tato pohádková Sahara, kterou pro nás objevil pan Svoboda, přiměje některé z vás k návštěvě země-světadlu, jíž je Alžírsko, jehož samotná poušť se rozkládá na ploše větší než dva miliony čtverečních kilometrů a kde se vám dostane vřelého přijetí od Alžírčanů obecně a od obyvatel Sahary zvlášť. V tom případě pana Svobody nebyla zbytečná.

Závěrem bych chtěl upřímně a vřele pozdravit všechny, kdo se tím či oním způsobem podíleli na organizaci této výstavy a přispěli k jejímu úspěchu.

Děkuji vám.

Misie o vodě, suchu a vzájemné lásce...

Poděkování všem dárcům

Hledání a vrtání studní v Tanzanii roku 2002. Mikroprojekt pomoci nazvaný *Voda pro Kamsamba*, který je součástí rozvojové misijní stanice Allamano Agape v diecézi Mbeya, se posunul opět vpřed. I když vytčený cíl je ještě daleko a Misijní bance ubožáků (MBU) chybí téměř polovina potřebné částky 2,3 mil. korun na všechny vrty, solidarita křesťanské obce se vzdálenými trpícími domorodci je úžasná. Je povzbuzující ji sledovat, i když je tolik těžkostí na obou kontinentech. V Tanzanii se vody dlouhodobě a fatálně nedostává.

Následující zpráva je určena jako poděkování MBU těm čtenářům, kteří na tuto důležitou aktivitu chudým a strádajícím Afričanům přispěli, anebo se na to ještě svými 350 korunami chystají. Těm, kteří navzdory české povodňové kalamitě a spoustě vlastního trápení nemávnou rukou nad našimi vzdálenými příbuznými kdesi daleko v buši a nechají hořet ve svých srdcích plamínky milosrdenství i štědré velkorysosti. Je určena všem, kteří si uvědomují, jak velkou odpovědnost za sebe navzájem máme.

Zpráva z rozvojové misie Allamano Agape – aktivity MBU

Cesta na jihozápad země byla dlouhá a klopotná. Trvalo nám tři dny, než jsme se dostali do Mbeya, 800 km vzdáleného hlavního města kraje i sídelního místa diecéze. Další dny a týdny jsme věnovali zajišťování přípravy stavby základů objektu misie a dílen i zkušebních vrtů vody. Bylo nutné zajistit nákladní automobil, připravit koupi cementu a opatřit si vládní slevu, která se týká daňových úlev pro aktivity spojené se získáním vody, a vydat se do 90 km vzdálených hor směrem k hranicím s Malawí, abychom koupili v lesích dřevu, které bylo třeba osobně vybrat přímo u dřevorubců. Jiným oříškem k řešení bylo za-

jištění písku, armovací ocele i výroba šterku a jeho doprava na stavbu až 300 km vzdálenou. Tento nezbytný stavební materiál, který se na vhodných místech zpracovává ručním rozbíjením větších balvanů a kterému se věnují celé rodiny, včetně malých dětí předškolního věku, je pro celé vesnice jediným vitálním zdrojem obživy rodiny. Protože však není jedno, jaká je stavební kvalita kamene, stálo nás hodně trmácení a dohadování s prodejci, než se obchody uzavřely.

Než jsme se vydali na poslední, nejnáročnější úsek cesty do Kamsamba, předcházela naši cestu zpráva o horečnatých přípravách vesnice i celé diecéze na velké oslavy ordinace novokněže, původem odtud. Záhy jsme pochopili, že naše stavební, sociální i hledačské představy o vodě budeme muset odložit, než „upadrisho“, jak zde slavnosti nazývají, skončí a vesnický život opět najede do svých každodenních kolejí. Není možné zůstat stranou jako nezúčastnění diváci. Bylo by to i proti vlastnímu smyslu našeho misijního usilování. Plakat s plačícími ano, ale také se i radovat s radujícími.

Letošní podmínky byly, z hlediska našich předchozích zkušeností, nesmírně tvrdé a ze zdravotního hlediska i vysoce riskantní. Na vlastní kůži jsme nyní prožívali to, co je pro zdejší africké rodiny denní záležitostí. Stálý nedostatek vody. Za těchto „suchých“ podmínek jsme se rozhodli vydržet jak ve stavbě AA misie, tak i ve hledání vody. Průzkumné vrty, kterými se snažíme najít vodu, zůstávají stále naší prioritou. Pro denní použití však bylo nutné kopat jámy do suchého písčitého dna a vodu skladovat v plechovém barelu. I když nám lidé z vesnice pomáhali a nosili vodu také ze vzdálené vysychající řeky, hrozba tyfu, žloutenky, těžkých střevních průjmů a jiných misi-onářských komplikací nás neopouštěla. Přesto

jsme ji vařili, filtrovali a pak pili i používali k přípravě jídel i mytí podlah. Pro každého z nás bylo přínosné uvědomit si, že zde budeme pracovat pouze čtvrt roku, ale domorodcům se nerýsuje žádná změna denních podmínek, dokud se voda opravdu nenalezne, a to v dostatečném množství a kvalitě.

Vodou ze stějných zdrojů jsme i zahájili letošní práce na stavbě. Výrobu tvárnic a malty, stavbu základů misie i s dílnami a učebnami uprostřed, které budou využívat okolní vesničané a jejich děti.

Cesty jsou v tomto kraji neuvěřitelně plně nebezpečných ostrých kamenů, děr, prachu a trnů akácií, které jsou velké a pevné jako ocelové hřebíky. Žel, téměř s železnou pravidelností každých 200 km po průjezdu buší jsme prorazili dvakrát pneumatiku i duši. Proplétali jsme se houštinami buše, překonávali suchá koryta řek, brodili se závějemí písku. K záporům cest patří i fakt, že se stále přepravuje nějaký náklad nebo osoby. Z jedné misie do druhé, z vesnice do nemocnice, ve městě, od jezera Rukwa do vnitrozemí, nebo naopak. Přesto jsme postupně k dětem do vesnic Kamsamba, Mkonko a Mkulwe přepravili a po instrukcích mladých maminek rozdali téměř jednu tunu sušeného mléka, dar švýcarských dárců. Tak jsme podpořili nutriční vyváženost jejich stereotypního jídelníčku a tím i pozitivně podpořili jejich tělesný růst a prevenci nemocí.

Každý den jsme se vydávali do okolních vesnic, abychom navázali bližší kontakty s jednotlivými lidmi i celými rodinami. Všimli jsme si mladých maminek před porodem i po něm, stejně tak malých i větších dětí, jak žijí v rodině a jaké v ní mají povinnosti. Vedli jsme intenzivní verbální i praktickou osvětu o převáření vody k pití, plánovaném rodičovství i předější starosti o předškolní a školní vzdělání dětí. O přípravě stravy, která může být i v prostých podmínkách pestřejší a nápaditější. Ve vesnicích nejsou výjimkou případy úmrtí rodičů na AIDS, TBC, malárii, ale i „banální“ slepé střevo či jiné velmi časté břišní příhody. Po jejich smrti se opuštěných dětí ujímají staří a nemocní prarodiče, aby i několika-měsíční sirotci přežili. Zasáhlo nás setkání s 65 letou babičkou, která se snažila „kojit“ z prsu svoji dvouměsíční vnučku, jejíž matka těsně

po porodu zemřela. Naše sušené mléko bylo však vydatnější a její radost, se kterou nám hlásila jeho účinky na dítě, je těžko popsatelná.

Ve vesnici Mkonko žije několik desítek osiřelých dětí, které nemají ani jednoho z rodičů. Skupina dětí, které nám přivedl starosta, jeden ze starších vesnice, žijí bez jednoho z rodičů. S velkým úsilím získávají každý den něco málo na zahnání hladu. Tak i Tumaini – kluk se jménem Naděje, který každé ráno čekal u našich dveří. Ruce plné bouli od zlomenin, které se mu opakují, protože má odvápněné kosti z nedostatku vitamínu D. Každodenní hladovění i velmi chudá, denně se stereotypně opakující strava spolu s těžkou prací ohrožují budoucnost těchto chlapců a děvčat. Mwenyekiti – starosta za ně prosil o pomoc nejenom s jídlem, ale i s možností navštěvovat základní školu a získat vzdělání. Potřebují koupit školní uniformu, nějaké sešity a tužku. Čas však neúprosně utíká. Některým z nich je již 14 let. To je již na zahájení školní docházky opravdu dost pozdě. Je tu hodně potřebné práce. Nám se ještě nepodařilo plně uskutečnit zmapování sociálních podmínek dětí v širším okolí, jak by to aktuální situace vyžadovala.

Opakovaně brojíme proti široce rozšířenému zlovyklu, kdy rodiče nechávají popíjet malé i školní děti podomácku vařené silné pivo – pombe. Tím jsou děti předem, vlastními rodiči, diskvalifikováni ve škole i v životě. V dalším rozvoji intelektuálním i duchovním. Nevzdělanost a tudíž i neschopnost pochopení souvislostí a následků je tragickým průvodním jevem chudých národů, kterým jsme povinni pomáhat vystoupit z tohoto bludného kruhu.

Dispenzáři a jeho tříčlennému personálu v Kamsamba jsme předali, se svahilským výkladem, několik desítek kilogramů těžkou zásilku léků, jejímž základem byl velkorysý dar našich slovenských přátel. Ti na nemocné při každé naší cestě nezapomínají. Ale i přes existenci tohoto potřebného zařízení se lidé na nás stále s důvěrou obrací o osobní pomoc. Snad proto, že místní rychlé tamtamy roznesly zprávu o naší zdravotní praxi v nemocnicích. V každém případě máme velkou radost, když se nám podaří zlikvidovat různé kožní plísňe, tlumit bolesti, kryt nemocného antibiotiky nebo potlačit malárii či oční infekci.

Stále nás ale znepokojuje velmi lxná i ne-
odpovědný postoj mladých lidí k léčbě lepry,
kterou jsou infikováni. Jejich nezáměr vzít
vážně svá i okolní ohrožení rodiny a sousedů.
Podceňování léčby. Skličují nás pohledy na
malomocné, kteří obývají ruiny starých
a opuštěných hliněných chýší, odkázáni na
milosrdenství okolních obyvatel. Chystáme
se postavit jim důstojné ubytování i najít způ-
sob, s ohledem na rozsah jejich postižení, jak
by se pracovně integrovali do společenství
svých vesnic i naší rozvojové mise.

Byli jsme také požádáni o přímou a dlouho-
dobou ošetrovatelskou intervenci ve vzdálené
farnosti, kde jsou soustředováni leprózní paci-
enti z celé Tanzanie. Pochopitelně se snažíme
vyhovět a ulehčit třpícím toto břemeno.

Úzce spolupracujeme s místními školami,
kterým jsme poskytli psací potřeby, školní se-
šity, pomůcky k výtvarné činnosti z darů na-
šich členů i sponzorů. Přespolním žáčkům i je-
jich rodičům jsme také opravili visutý most
přes řeku, který slouží hlavně v nebezpečném
období deštů, a slíbili časem i jeho generální
opravu. Bystrého pana ředitele místní základní
školy ujistili o pomoci při výrobě školních
lavic do několika tříd a příští rok přislíbili i vy-
budování oddělených školních toalet pro větší
žáky. Ruku v ruce se na tom chceme podílet
všichni. Ve stále ještě značně provizorních
podmínkách probíhá již tento rok předškolní
výchova, podpořena finančními prostředky
MBU, a to díky vaší dárcovské štědrosti.
Z nich pomáháme hradit část platu učitelky
a jedno denní jídlo (slazenou kukuřičnou kaši
= savhillsky zvanou „uji“) pro každé dítě. Na
dvoře farnosti – našem prozatímním bydlišti –
jsme zahájili odpolední výtvarné kroužky pro
domorodé kluky i holčičky. Zájem o ně měli
jak místní učitelé základní školy, tak paní učitelka
z předškolního vyučování i řádové sestry
diecézního konventu, které nás o tuto podporu,
finanční i věcnou, první poprosily.

Letos jsme také věnovali vesnici Mkonko
větší pozornost z hlediska výskytu spodních
vod a stavby několika budoucích studní, pro
které máme připraveno konstrukční řešení po-
mocí betonových skruží, založených na dosud
zjištěné podpovrchové zvodni. Hledání dalších
spodních vod nám umožní lehká souprava pro
realizaci předběžných zkušebních vrtů. Za po-

moc shůry považujeme zajištění dalších hydro-
geologických podkladů pro danou oblast. Bude
však zřejmě iluzorní očekávat získání detail-
ních a kompletních podkladů cílové lokality
Mbozi West. I to málo nám ale poslouží k vět-
šímu upřesnění při řešení náročného úkolu
dání vody a jejímu zpřístupnění. Rozhodně po-
třebujeme spolupráci zkušeného hydrogeologa,
který získané podklady dovede správně vyhod-
notit, a zřejmě se nelze vyhnout ani jeho osobní
cestě do oblasti plánovaných vrtů.

Opustme pokušení se domnívat, že na tak
náročný cíl stačí dovednosti proutkařů či sen-
zibilů. Určitě nestačí! Co je ale potřebné, to
jsou modlitby, posty lidí plných víry a jejich
štědrá a velkorysá srdce. Potřebnou se stává
víra, která je nosná při „přenášení hor“ i hle-
dání vody. Vše je totiž plně v intencích Božího
plánu. Jedině náš Pán ví spolehlivě, kde se
voda nalézá, a je připraven nám vyjít vstříc ne-
jen v hledání vody, ale v každém projevu zá-
jmu o chudé a strádající. Jejich chudoba není
chybou ve stvoření, jak připomíná Carlo Ca-
retto, je jen poslední výzvou nám lépe situova-
ným. Možná tou nejdůležitější, která nutí člo-
věka hledat Boha i nejvyšší dar – ve vlastním
darování se. Nejsme to my, kdo zachraňujeme
chudé, ale skrze službu jim oni zachraňují nás.
Všem, kteří se s námi na tomto úkolu jakkoliv
podílné, vyprošťujeme plnost darů Ducha sv.
a děkujeme za svěřenou důvěru.

Pro ty, kteří usilování Misijní banky ubožáků
o rozvoj afrických rodin i jejich potřebu
pitné vody cítí stále aktuálně, připomínáme
kontaktní možnost, jak se s námi na tomto
úkole podílet:

Účet u KB: 19-1621380207/0100
Var. s. 777,
Konst. s. 379

Adresa majitele účtu:
Misijní banka ubožáků
nám. 14. října č. 17,
150 00 Praha 5

agapembu@volny.cz
IČO: 67980015
tel./fax: 257 316 545, 723 952 728

**za naše africké přátele všem děkují
Pavel a Mirjam Baldinských (MBU)**

Přepadení pytláky

V žhavých dnech jednoho léta, kdy rtut teploměru se v poledních hodinách pravidelně vydrápala na více než 50 °C, jsme s přítelem Toníkem projížděli v modré terénní toyotě členitým severovýchodním okrajem Černých hor (al-Džabal as-Sawdá) v oblasti jižně od oázy Súknah, situované v oázové skupině Al Džufrah. Odebírali jsme vzorky hornin pro laboratorní zkoušky. Byla to úmorná práce. Rozpálené skály nedovolovaly uchopit kameny holou rukou – museli jsme si navlékat kožené rukavice. Přízemní vrstva vzduchu tetelícího se žářem vyvolávala iluzi vábívého jezera. Přelud neskutečně vodní hladiny se vlnil hned vpravo, hned vlevo. Pohyb vln byl zřetelný, ale sotva jsme se přiblížili, bylo to pryč. A znovu. Všechno jsme to už znali, ale opět nás to uchvacovalo i skličovalo. Celý den jsme se nemohli dočkat okamžiku, kdy náš úhlavní nepřítel, saharské slunce neznající slitování, zmizí večer za obzorem a my se přestaneme zalýkat vedrem.

Vitáním zpeštěným nekonečných dnů byla nahodilá setkání s ušlechtilými obyvateli pouště – gazelami. Zahlédli jsme je vzácně v některém z odlehklých vádí kroutících se mezi skalními kulisami a mohli jsme je po libosti obdivovat, i když jen z dálky. Při pokusu o přiblížení se tato velmi plachá zvířata okamžitě vzdalovala. Naštěstí jsme měli dobrý dalekohled, a tak jsme je pozorovali, aniž bychom je rušili. Ve skupinkách po dvou až po čtyřech spásaly zbytky sluncem sežehých travin, v poledním žáru vyhledávaly milosrdný stín akáciových slunečníků. Tito nevelcí, křečce vyhlížející, ale houževnatí tvorové mají štíhlé tělo s okrově hnědavou srstí na hřbetě – zbarvením splývajícím s barevným odstínem hlíny vyschlých koryt; jejich břicho a „zrcátko“ pod krátkým ocáskem pokrývá srst bělavá. Hlava s něžnýmá tmavýma očima je opatřena velkými slechy a ozdobena nepříliš dlouhými, mírně dozadu zahnutými, tenkými rýhovanými růžky. Cítí-li se ohroženy, prchají ladnými skoky překvapivé délky.

Gazela je mimořádně půvabné zvíře. Poeticky založení saharští Tuaregové přirovnávají ke gazelám nejkrásnější ze svých žen (...její lesk se vyrovná lesku měsíce nebo jeho družky, hvězdy, již vidíte na nebi, její oko je okem gazely, avšak nepřirovatelná je její vůně...).

S dostatečným předstihem před příchodem noci – a ta vypuká na Saħaře rychleji, než se člověk naděje – jsme si našli místo na táboření. Postavili jsme stan, rozložili lehátka, zapálili lihový vařič a připravili jednoduchou večeři z fazolové konzervy. Chvíli jsme vzhlíželi k nebeské báni poseté hvězdami a naslouchali absolutnímu tichu monumentální prázdnoty vůkol nás. Pak jsme přetáhli lehátka do stanu a zakrátko upadli do hlubokého spánku. Uprostřed noci nás náhle vytrhl ze snu řev motoru; stanové plátno se rozjasnilo, uslyšeli jsme hrubé mužské hlasy. Rozevřeli jsme vchod, zaclonili si rukou oči před ostrým světlem automobilových reflektorů a zmateně se vysoukali ze stanu. Zjistili jsme, že nás navštívili čtyři domorodci s šátky proti prachu přes ústa, ozbrojení puškami. Byli jsme vystrašení a nejistí, neboť mohlo jít o přepadení. Také domorodci se zdáli být velice překvapení naším zjevem – nečekali, že v liduprázdné poušti narazí na živáčky, natož na cizince. Po rozpačité výměně obvyklých zdvořilostí a podání rukou vyšlo najevo, že se nacházíme ve společnosti nikoliv banditů, nýbrž lovců pořádajících noční štvanicí na gazely. Jejich silné vozidlo bylo vybaveno pohyblivým reflektorem upevněným na střeše kabiny. Bez rozpaků nám vysvětlili, že dva střelci stojící na korbě budou střílet na gazely oslepené září hledáčku ovládaného třetím mužem. Dobře věděli, kde se gazely v noci zdržují, a byli dychtiví kořisti, přesto, že lov není povolený. Po nějaké době nasedli a vozidlo zmizelo v temnotách. Trvalo dosti dlouho, než jsme se zbavili nepříjemného pocitu z návštěvy nezvaných hostů a mohli znovu usnout.

Výskyt gazely dorkas v Černém pohří je jedním z mála pouštních bydlíšť tohoto dnes

už vzácného živočicha, přizpůsobeného pro život v suchém prostředí. Takových ostrůvků s přežívajícími gazelami je v různých provinciích Libye celkem devět. Nezbyvá než doufat, že nepříznivé klimatické poměry a bezohlední motorizovaní pytláci nevyhladí tato vážně ohrožená, a proto mezinárodně chráněná zvířata z povrchu zemského. Věřím, že Alláh nedopustí, aby talíř s motivem gazely, vytepaný z měděného plechu

v dílničce na síku v Tripolisu, jenž visí na stěně mé pracovny, se stal vzpomínkou na vyhynulé graciézní tvory Sahary.

(Výňatek z připravované knihy
I. Mrázka „LIBYJSKOU SAHAROU
po velbloudích stezkách“)

Ivan Mrázek
místopředseda pobočky SPA, Brno

Hadží Roman J. Raczyński novým předsedou Sdružení přátel Palestiny

Poslední číslo Bulletinu přineslo vzpomínku za dr. Lubomírem Miřejovským. Společnost česko-arabská, jak se zdá, však měla velmi šťastnou ruku při volbě jeho důstojného nástupce. Stal se jím hadží dr. Roman Jan Raczyński, CSc., antropolog, publicista a politik.

Narodil se roku 1939. Je absolventem Univerzity Karlovy, vědeckou hodnost získal na Ústavu dějin Slovenské akademie věd. V letech 1963–1966 působil jako vědecký tajemník Kabinetu orientalistiky Slovenské akademie věd, poté jako vědecký pracovník Ústavu pro mezinárodní politiku a ekonomii Ministerstva zahraničních věcí ČSSR a asistent katedry sociologie University 17. listopadu v Praze. V letech normalizace byl vyhozen z práce, nesměl publikovat ani vědecky pracovat a živil se pracemi neadekvátními jeho kvalitám. V letech 1983–1989 pak pracoval jako antropolog a vědecký tajemník Fakultní nemocnice v Motole a poté na oddělení sportovního lékařství VFN. Pestrá je rovněž jeho činnost politická a humanitární – od Československé strany lidové v letech normalizace

přes České národní hnutí za mír a lidská práva až po Levý blok a Polský klub v Praze. Byl organizátorem demonstrací proti rozpadu Československa, akcí Občané proti NATO, protestních akcí proti bombardování Jugoslávie a při pořádání Slovanského sjezdu v Praze. Bohatá je také jeho publikační činnost – pět knih a více než dvě stovky článků a pojednání na nejrůznější témata z celého světa. Byl spoluautorem znamenitých *Dějin Afriky* a publikace *Věda proti válkám*, vydavatelem muslimského kalendáře *Československý takvím* a čtvrtletníku *Česká národní politika*.

Už tento bohatý výčet ukazuje na neobyčejnou vzdělanost a rozmanitost zájmů, široký časoprostorový náhled a také na osobní statečnost. Všech těchto kvalit je vydatně třeba pro výkon předsednické funkce právě Sdružení přátel Palestiny.

A tak nezbyvá než popřát novému předsedovi mnoho úspěchů při výkonu jeho čestné, ale vůbec ne lehké funkce.

Jaromír Hajský
Společnost přátel Afriky

Aš-Šarafí je ctěn v Česku!

Pod tímto titulkem vyšel dne 23. 1. 2003 na první stránce jemenského Kulturního týdeníku (Al-usbú'ija ath-thakáfija) článek, doplněný obrázkem rozesmátého básníka aš-Šarafího. Obsahuje výtah z recenze prof. Jaroslava Oliveriuse na knížku Jaromíra Hajsského *Přiběh*

básníka ze země královny Bilkís (celý text byl zveřejněn v minulém čísle Bulletinu) s připomínkou, že se jedná o první konkrétní počín nově založeného Centra al-Jawahiri pro kulturní výměnu.

-red-

Za Jiřím Hanzelkou

S pohnutím jsme přijali smuteční oznámení, že 15. února 2003 po dlouhé a těžké nemoci zemřel ing. Jiří Hanzelka. Když jsme mu v roce 2000 blahopřáli na stránkách Bulletinu k jeho 80. narozeninám, netušili jsme, že tak brzy budeme psát tyto řádky.

Jiří Hanzelka však bude žít v srdcích čtenářů a těch, kdo ho znali, jako stále usměvavý, skromný a pracovitý člověk. Dříč, který se svým „bratrem“ Miroslavem Zikmundem, jak mu říkal, uskutečnil nejen svůj chlapecký sen, ale který svou prací a příkladem otevřel mnoha generacím mladých cestu k srdcím lidí mnoha kontinentů a k poctivému a smysluplnému životu.

Jiří Hanzelka se narodil na Štědrý den roku 1920 v Štamberku v okrese Nový Jičín. V roce 1938 zahájil studia na Vysoké škole obchodní v Praze, ale válka mu studia narušila. Během války, kdy byl zaměstnán jako zemědělský dělník, pracoval také na splnění svého snu. Studia ukončil po válce v roce 1946 jako komerční inženýr. Po pečlivých přípravách spolu s přítelem ing. Miroslavem Zikmundem uskutečnili v letech 1947 až 1950 první cestu vozem Tatra do Afriky a Ameriky. V letech 1959 až 1964 podnikli cestu do Asie, Austrálie a Oceánie. Ze

svých cest H + Z napsali tisíce reportáží, natočili desítky filmů, z nichž některé dostaly podobu celovečerních, napsali desítky knih, které vyšly ve více než šestimilionovém nákladu ve dvou desítkách jazyků v mnoha zemích. Jejich společné cesty několikrát narušily válečné konflikty a politické boje, nejvíce je však narušil jejich postoj vůči obsazení Československa v roce 1968 a kritické postřehy z cesty po Sovětském svazu. Léta normalizace byla pro oba dobou diskriminace. Ing. Jiří Hanzelka se musel podobně jako za války stát opět „zemědělským“ dělníkem, tentokrát v botanické zahradě. Jiří Hanzelka však překonával všechny překážky svých životních cest tichou vůlí, skromností, pracovitostí a moudrostí. Tak překonal léta ústrků a tak se také vyrovnával s překážkami své těžké nemoci. Přijal ji jako výzvu, jako součást krajiny, kterou musí projít. Nezabránila mu v psaní, nedovolila mu však vypravit se v 90. letech spolu s Ing. Miroslavem Zikmundem na nové cesty.

Všichni si Jiřího Hanzelku uchováme v srdci jako člověka, který z každé maličkosti uměl udělat docela obyčejný zážrak lidství, asi jako když při cestě do Asie hrál v Betlémě na varhany při mši na Štědrý večer.

Připomenutí prací H + Z

Cestopisy
 1952 Afrika snů a skutečnosti I.–III.
 1952 Afrika ve fotografiích
 1954 S československou vlajkou na Kilimandžáro

1954 Přemožitelé pouště
 1956 Afrika kolem Tatry
 1956 Tam za řekou je Argentina
 1956 Velké vody Iguazú
 1957 Přes Kordillery

1958 Za lovci lebek
 1959 Mezi dvěma oceány
 1959 Jižní Amerikou
 1961 Obrácený půlměsíc
 1962 Turecko – minarety, fíky, popelky
 1962 Kašmír – údolí u nebe
 1962 Kurdistán – země povstání,
 legend a nadějí
 1963 Sýrie – od královny Zenóbie
 ke královně naftě
 1967 Tisíc a dvě noci
 1969 Světadíl pod Himálajem

1975 Cejlon, ráj bez andělů
 1976 Sumatra – naděje bez obrysů
 (nevydáno)

Ostatní knihy

1990 Zvláštní zpráva č. 4
 1997 Život snů a skutečnosti
 1999 O toleranci
 2000 Svět očima H+Z

Miroslav Houska
Společnost česko-arabská

Když Vánoce, tak do Betléma

Z vyprávění Jiřího Hanzelky ve vánočním pořadu Českého rozhlasu v roce 2000

Když Vánoce, tak do Betléma. A kdo jiný by vás měl provázet než legendární cestovatel Jiří Hanzelka, který se navíc na Štědrý den narodil.

To skutečně byly Vánoce, jak mají být. Jenom bych řekl, že byly nejmáločnejší vnějšími jevy. Tím, jak vypadaly, ale taková ta niterná laskavá intimita českých Vánoc, ta tam chyběla úplně. Spojené křesťanské církve organizují v Betlémě Vánoce společně. Není to jen katolická záležitost. Už z těch příprav bylo jasné, že to bude tak trošku divadlo, show.

Když jsme se s Mirkem dostali k hlavnímu chrámu, tak jsem ho jako vždycky opustil. Vyšplhal jsem na kůr a prohlížel si varhany. Zastihl jsem kostelníka, otevřel mi je, spustil dmychadlo a už jsem u toho seděl. Mirek usednul v hlavní lodi a poslouchal a „přemějšloval si“, jak říkával. Ale co čert nechtěl, přišel do kostela nějaký kněz, který se mně začal vyptávat, kdo jsem, odkud jsem. Tak jsem se mu představil, načež on vypálil s něčím, co jsem naprosto nečekal. Chtěli jsme být v Betlémě na Štědrý den, ale že po mě bude někdo chtít, abych hrál na varhany o půlnoční, to mě nenapadlo. Byly to moc hezké varhánky, ale neměli k nim varhaníka. Báli se, že se slavnostní půlnoční mše bude odehrávat jako mše tichá. Vysvětloval jsem knězi, že vůbec neovládám katolickou litur-

gii, že se nevyznám v tom, co se děje u oltáře, kdy se má hrát nahlas, kdy potichu a kdy vůbec. On povídá, abych se o to nestaral, že tady bude kostelník a všechno mi poví. Neprozřetelně jsem přítakal.

Odpoledne jsme z kostela odešli, protože se chystalo procesí. Neviděli jsme nikdy v životě tak bohaté, obrovské a narežirované procesí, jako bylo tohle. Vpředu prelátí a biskupové. Spousta praporů a křížů. Potom kněží ve vyšívanych ornátech. Za nimi byla zase rota jáhnů, pak velcí ministranti, menší ministranti a pak mrňaví, vykulení ministranti, kteří byli zřejmě poprvé u takové slávy. Muzika, propěvování. Poutová zvuková kulisa, která neměla nic společného se ztišenou atmosférou našich Štědrých večerů. Byla to zkrátka ohromná paráda.

Večer byl kostel přečpaný. Kněz říkal, že mše bude trvat asi tři čtvrtě hodiny. Uplynula hodina a pořád nekončil a stále jsem musel hrát. Já už nevěděl, co si mám vymyslet. Až nakonec přišlo vyvrcholení, závěr mše a nad oltářem se osvitil veliký modrý neonový nápis do oblouku, podél klenby: „Gloria in excelsis deo“ – Sláva na výsostech Bohu. Oddechl jsem si, že tahle zkouška vytrvalosti u varhan skončila.

Zdroj: Český rozhlas

USA – svoboda včera a dnes

Jak je to s bojem o nezávislost a sebeurčení

Dne 4. července 1776, který je dodnes nejposvátnějším dnem USA, byla v síni Nezávislosti ve Philadelphii, delegáty všech států Unie, vyhlášena *Deklarace nezávislosti Spojených států amerických*. Jejím autorem byl Thomas Jefferson, velký myslitel a právník (pozdější třetí prezident USA), spolu s Benjaminským Franklínem a Johnem Adamsem. Deklarace vyhlásila oddělení tehdy anglických kolonií v severní Americe od metropole a vytvoření samostatného federálního státu Spojených států amerických. Deklarovala právo lidí na život, svobodu a rovnost, právo na povstání proti útlaku a státní suverenitu.

Úvodní a nejzávažnější slova Deklarace znějí takto:

„Když v průběhu lidských událostí nastane některému národu nutnost zrušit politické svazky, které jej putají s národem jiným, a zaujmout mezi mocnostmi světa své vlastní a rovné místo, k němuž jej opravňují Zákony Přírody a Jeho Boha, vyžaduje si náležitá úcta k mínění světa, aby takový národ vyhlásil důvody, jež jej k odtržení vedou. – Pokládáme za samozřejmé pravdy, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni, že jsou obdařeni svým Stvořitelem určitými nezczitelnými Právy, že mezi tato Práva náleží Život, Svoboda a sledování osobního Štěstí. – Že k zajištění těchto práv se ustavují mezi Lidmi Vlády, odvozující svoji oprávněnou moc ze souhlasu těch, jimž vládnou. – Že kdykoliv počne být Některá Vláda těmto cílům na překážku, má Lid Právo ji změnit nebo zrušit a ustavit Vládu novou, která by byla založena na takových zásadách a měla svoji pravomoc upravenou takovým způsobem, jak uzná Lid za nejvhodnější pro zajištění své Bezpečnosti a svého Štěstí. Je pravda, že Prozíravost velí, aby se Vlády dlouho již ustavené neměnily z příčin nepatrných ani přechodných, a i všechna zkušenost ukázala, že lidé, je-li zlo snesitelné, jsou spíše nakloněni

je snášet, než aby se domohli svých práv tím, že zruší životní formy, na něž si zvykli. Avšak když dlouhá řada případů zneužití moci a skutků bezpráví, sledujících nestále tentýž Cíl, svědčí o úmyslu ujařmit je naprostou Kruťovládou, pak je jejich právem, ba i povinností takovou vládu svrhnout a postarat se o nové Strážce své příští Bezpečnosti.

Pročež my, představitelé Spojených států amerických, shromáždění ve všeobecném kongresu, dovolávající se Nejvyššího Soudce světa o správnosti svých úmyslů, ve Jméno a z Moci poctivého Lidu těchto Osad, slavnostně dáváme na vědomí a prohlašujeme: že tyto Spojené Osady jsou a po Právu mají i napříště tvořit svobodné a nezávislé státy; že jsou zproštěny jakéhokoliv Poddanství vůči Britské Koruně, a že veškeré politické spojení mezi nimi a Státem Velkou Británií je a má být naprosto zrušeno, a že jakožto svobodné a nezávislé státy mají plnou Moc vyhlášovat Válku, uzavírat Mír, vstupovat ve Spojenectví, navazovat Obchodní styky a vykonávat všechna jednání a všechny záležitosti, jež nezávislé Státy po právu činí.“

Tato slova považuje veškerý lidský svět za základní a dodnes uznává jejich platnost. Deklaranti tehdy za jejich naplnění bojovali po celých osm dlouhých let, než byl nakonec v r. 1783 nastolen vítězný mír. USA se tak mohly v průběhu dvou následujících století rozvinout a stát se světovou mocností.

Pohlédneme však dnes na tento spravedlivý historický proces z pozice současné neaktuálnější retrospektivy a ptejme se. Byl to tehdy povstalecký odboj deklarantistů proti zákonné vládní správě britské? Ano, byl. Měl tento odboj v počáteční fázi charakter organizovaného spiknutí, jehož nástrojem byly i querillové, můžeme říci teroristické bojové akce? Ano, byly. Můžeme tudíž celý tento odboj považovat za spravedlivý a humánně pokrokový?

Ano, bezvýhradně. Můžeme však naznačené oprávněnosti z hlediska dějinného vývoje lidstva považovat za výjimečné, opravňující takto pouze americký lid a dnes již nikoho? Ne, v žádném případě ne! Žel, dnešní USA si toto nemyslí. Zodpovědně prohlašuji. Kdyby tehdy na konci 18. stol. britská koloniální správa vlastnila tolik a tak strašných zbraní, pak by se philadelphští deklaranti sotva dokázali sejít, a území třinácti severoamerických Spojených obcí by se po vzoru včerejšího Afghánistánu a ne jen jeho... stalo kontrolovaným rumištěm, USA by se tak nikdy nestaly skutečností a žádný ze dvou „slavných“ Bushů by se tak nikdy nemohl stát prezidentem!

Co by si o tom dnes pomyslel někdejší prezident USA Thomas Jefferson, vždy citlivý a mravní člověk? Po více než dvou stoletích se Jeffersonovy USA ve své podstatě zcela změnily. Platnost obsahu Deklarace, zejména v jejím základním humánním ohledu, se již stala lichou. USA se chvályhodně po dlouhou dobu podílely na principech demokracie a svobody. Postupně však převážil v jejich nitru i zevně dravčí hon za bohatstvím. Bohatství, jeho konzum a jeho dobývání se pro ně staly příkázáním na úrovni biblického „zlatého tele-

te“. Na své cestě nyní úspěšně sráží každého protivníka, který se jim postaví, či má tendenci postavit se jim do cesty. Ne už pouze ekonomicky, ale rovněž bezohledně vojensky. Tak, jak se rozšiřuje rozsah jejich zájmu, jsem si zcela jist, že dojde i na „přátele“. Pod proklamovaným heslem „SVOBODA“ dnes vyhrožují kdekomu. Co je to za znamení? Lidé různých národů si začínají uvědomovat, že je to nový model násilné moci, ne jiný než jeho starší obdoby. Lidé čím dál víc ve svých myslích i duších pocítují váhu slov Deklarace: „... když dlouhá řada případů bezpráví, sledující tentýž Cíl, svědčí o úmyslu ujařmit je na prostou Krutovládou, pak je jejich právem, ba i povinností, takovou Vládu svrhnout a postarat se o nové Strážce příští bezpečnosti“. Moře lidí, naplněných tímto vědomím a svědomím, dokáže nakonec vždycky porazit takové Vlády, bez ohledu na mocnost jejich hesel a zbraní, a vytvořit novou humánnější alternativu uspořádání vztahů mezi lidmi.

Vladimír Kříž, Brno

*Názory v této rubrice
nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce.*

Světová ekonomika a rozvojový svět

Lenka Adamcová: Rozvojový svět ve světové ekonomice v 90. letech – postavení, hlavní rozvojové regiony a regionální ekonomická integrace.

Praha : VŠE, 2000, 44 s.

Původní vědecká práce české afrikanistky vyšla v řadě studií „Aktuální otázky světové ekonomiky“ 12/2000 a byla zpracována v rámci projektu grantové agentury ČR 2000 „Procesy regionalizace ve světové ekonomice a jejich důsledky pro vývoj ekonomiky ČR“. Autorka osvětluje mimořádně složitou problematiku ekonomického rozvoje zemí tzv. třetího světa v 90. letech a ilustruje změny v postavení rozvojových zemí ve světovém hospodářství poslední dekády minulého století, jakož i prohloubení ekonomické diferenciacie mezi hlavními rozvojovými regiony v uvedeném časovém období. Zvláštní kapitulu tvoří regionální ekonomická integrace v rozvojovém světě na příkladu Asie a Afriky.

Pokud jde o Afriku, tu doktorka Adamcová charakterizuje jako „nové“ integrační tendence existujících seskupení: ECOWAS – Economic Community of West African States, COMESA – Common Market of Eastern and Southern Africa. Rovněž tak i problematiku PTA (Preferential Trade Area for Eastern and Southern Africa), jakož i SACU (South Africa Custom Union). „Afričtí představitelé jsou si vědomi rizik, vyplývajících pro Afriku ze současných procesů globalizace světového hospodářství“ (s. 36), a proto přistoupili k přípravám vybudování Afrického hospodářského společenství (AEC – African Economic Community) do roku 2025. V souvislosti s tím autorka prezentuje různá dosavadní africká ekonomická seskupení.

Vědecká práce Lenky Adamcové je velmi potřebná pro každého zájemce o poznání současné světové ekonomiky a mezinárodních vztahů.

Josef Poláček, SPA

Z edičního plánu nakladatelství LIBRI na rok 2003

Nová ediční řada zaměřená na co nejširší čtenářskou obec – *Stručná historie států* – chystá pro tento rok tyto publikace:

- **Jan Klíma:** Angola – brož., cca 110 stran, mapka, cca 140 Kč.
- **Vladimír Klíma:** Ghana – brož., 96 stran, cca 110 Kč

(Poznámka redakce: kniha dr. Vladimíra Klímy, CSc. již vyšla v ediční řadě „Stručná

historie států“; doporučená cena 140 Kč. Její recenze bude opublikována v Bulletinu 2/2003).

- **A. Zimák:** Jihoafrická republika – brož. cca 120 stran, cca 135 Kč

Adresa nakladatelství:
Na Hutmance 7, 158 00 Praha 5
tel. 251 613 113

Jitka Vlčková, SPA

Polský spisovatel a reportér Ryszard Kapusciński

Nar. 1932, napsal dosud dvacet knih a je nejvíce překládaným polským autorem od konce druhé světové války. Český zatím vyšlo: Na dvoře krále králů, Na dvoře šáha šáhů, Fotbalová válka a Impérium. Kniha *Na dvoře krále králů* byla před dvěma lety v USA vybrána jako jedno z deseti nejlepších děl literatury faktu 20. století. A sám Kapusciński byl loni v rodném Polsku zvolen za nejlepšího polského novináře uplynulého století. Na český knižní trh uvede nakladatelství Mladá fronta za několik týdnů překlad jeho nejnovější knihy afrických reportáží **Eben**. Africké dobrodružství Kapuscińskiego začalo už v roce 1957 příjezdem do Ghany a trvá s menšími přestávkami prakticky dodnes. V úvodu k *Ebenu* píše, že

se při tom „vyhýbal oficiálními trasám, palácům, významným osobnostem a velké politice. Rád jsem se naproti tomu svezl s příležitostnými kamióny, toulal se s kočovníky po poušti, byl hostem rolníků z tropické savany“. Proto podle jeho slov Eben není kniha o Africe, ale „o několika tamních lidech, o setkání s nimi, o společně stráveném čase. Ten kontinent je příliš velká, než aby se dal popsat. Je to jako oceán, zvláštní planeta, různorodý a nekonečně bohatý vesmír. Říkám-li Afrika, je to jen velké zjednodušení a zkratka. Ve skutečnosti – kromě zeměpisného názvu – Afrika neexistuje“.

(Převzato z *Hospodářských novin*
– *Víkend* – 7/2003.)

Společnost přátel Afriky v Olomouci

**Pravidelná neformální setkání členů a sympatizantů každé druhé úterý v měsíci
v prostorách Vzdělávacího centra pro veřejnou správu ČR,
Dolní náměstí č. 7, Olomouc (2. patro – nad Galerii G)**

úterý 8. dubna 2003

Pěšky do Zimbabwe

Vladimír Jorda

V campu v jihoafrickém městě Messina se členové expedice FROM CAPE TOWN TO HARARE 2002 zbavili všech nepotřebností, aby s batohy na zádech, spacáky a zásobami potravin přešli pěšky železniční most přes řeku Limpopo a dorazili do města Beitbridge v Zimbabwe. Do země, v níž prý panuje hladomor, v níž údajně krutě vládne prezident Mugabe a kde prý nemají rádi Evropany, ale kde se také nachází bájně kamenné stavby, kde hučí slavné Viktoriiny vodopády a dupou desetitisíce slonů. Se zimbabwskými vízy v pasích, ale bez dopravních prostředků a bez zajištěných noclehů se expedice dostala do jedné z nejzáhadnějších afrických zemí. Byli jsme pěšky v Zimbabwe. O tom, jaká je skutečná tvář této země, vypráví účastník expedice a člen olomoucké Společnosti přátel Afriky MUDr. Vladimír Jorda.

úterý 13. května 2003

Minisymposium David Livingstone – Včera a dnes

Minisymposium ke 190. výročí narození a 130. výročí úmrtí legendárního skotského cestovatele a objevitele:

Mgr. Eva Šafránková,
David Livingstone jako zeměpisný objevitel
Ing. Vladimír Hlídek,
Po Livingstonových stopách v Zambii

MUDr. Vladimír Jorda,
Livingstone v Zimbabwe
– *vzpomínka na Viktoriiny vodopády*

David Rektořík, Jana Skládalová,
Livingstonovo Skotsko dnešních dnů

MUDr. Jaroslav Bačovský,
Na jezeře Malawi - století po Livingstonovi

úterý 10. června 2003

Lovecká safari v Africe

Jiří Zlámal

V červnu, tradičním měsíci myslivosti, bude člen olomoucké Společnosti přátel Afriky Jiří Zlámal hovořit o loveckých safari v africké přírodě a o náročnosti podobných loveckých podniků. Své vyprávění doplní zajímavými videopasážemi, ve kterých - mimo jiné - nahlédneme také na výstavu loveckých trofejí, kde si prohlédneme exotický trofejový stánek Jihoafrické republiky.

-red-

Svět knihy 2003 – africký program

Ústřední knižní expozice africké literatury – střední hala Průmyslového paláce, 24.–27. 4.

Výstavy

- 100 nejlepších afrických knih 20. století
- Africká literatura v českých překladech a české knihy o Africe
- Fotografie a plastiky
- „Šťastná Afrika“ výstava hraček vyrobených dětmi z Burkiny Faso a Ghany

čtvrtek 24. dubna

10.00 – velký sál – střední hala Průmyslového paláce

- Slavnostní zahájení veletrhu za přítomnosti vzácných hostů

13.00 – Lapidárium

- Dialog mezi kontinenty
Pocta africké literatury

Jazyk: angličtina, francouzština, čeština
(simultánní tlumočení)

13.00 – 13.15

Úvodní projev

- Podstata dialogu, jeho úskalí a možnosti, Niyi Osundare (Nigérie)

13.20 – 14.30

1. blok

- Afrika – vícejazyčný a multikulturní kontinent

předseda: dr. L. Kropáček (ČR)

účastníci: Ned Thomas (Wales), Walter Bgoya (Tanzanie), Niyi Osundare (Nigérie), Zoe Wicomb (JAR/VB), Mia Couto (Mosambik), Samir Khalil (Egypt)

- Literatura severní Afriky

předseda: dr. František Ondráš (ČR)

Přestávka

15.00 – 16.30

2. blok

- Africká literatura v překladech
předseda: Peter Ripken (Německo)

APNET (celosvětová propagace), Vladimír Klíma (ČR), Nataša Hraštník (Slovinsko), Akoss Ofori - Mensah (Ghana), Virginia Phiri (ZIBF) – 100 nejlepších afrických knih 20. století, Jean Sevry (Francie)

- Africká literatura v českých překladech
(skupina českých nakladatelů a překladatelů)

Přestávka

17.00 – 17.50

3. blok

- Afrika evropskýma očima

předseda: Mauro Rosi (UNESCO)

účastníci: Sonja Porle (Slovinsko), Jaroslav Olša (ČR), Mary Jay (VB), Meshack Asare (VB), Charlotte Williams (Wales)

pátek, 25. dubna

- Africké literární ocenění NOMA
(jen na pozvánky)

Slavnostní předání ceny se uskuteční ve Smetanově síni Obecního domu. Cenu převezme egyptský spisovatel Hamdi Sakkut za dílo *The Arabic Novel: Bibliography and Critical Introduction 1865–1995* (Arabský román: bibliografie a kritický úvod 1865–1995) www.nomaaward.org

Další literární program

Sledujte Knižní novinky č. 7 a 8/2003 a www.svetknihy.cz (od 15. 3. 2003)

Čtení autorů na veletrhu k tématu Afrika:

Meshak Asare (Velká Británie), Mia Couto (Mosambik), Tsitsi Dangarembga (Zimbabwe), Aubrey Flegg (Irsko), Ahmadou Kourouma (Pobřeží slonoviny), Niyi Osundare (Nigérie), Sonja Porle (Slovinsko), Jean Sevry (Francie), Zoe Wicomb (Velká Británie), Charlotte Williams (Wales)

Svět knihy ve filmu (22.–28. 2. 2003)

Filmová přehlídka adaptací literárních děl v kinech MAT, Ponrepo, Evald a ve Francouzském institutu, včetně dokumentů o Africe

ZVEME VÁS
na
Večer
arabské hudby a poesie

který se uskuteční

dne 30. dubna, v 17.00 hod.

v Kulturním domě GONG

Sokolovská 191 (tramvajová linka č. 8, stanice U Svobodárny)

Seznamy členů předsednictev a Sdružení přátel obou Společností

**Členové předsednictva
Společnosti přátel Afriky
zvoleni na valné hromadě 28. 1. 2003
na období 2003–2004**

Čestný předseda:
prof. MUDr. Vladimír Šerý, DrSc.

Předseda:
doc. dr. Antonín Libický, CSc.

Místopředsedové:
1. Ing. Marie Hrušková
2. prof. dr. Luboš Kropáček, CSc.

Hospodářka:
Eva Kulíšková

Členové:
PhDr. Lenka Adamcová, CSc.
Mgr. Eva Collinsová
akad. sochař Jiří Černoch
MUDr. Darina Hartlová
PhDr. Petr Jelínek
Mgr. Jana Jiroušková, CSc.
Mgr. Jiří Plecítý
PhDr. Josef Poláček, CSc.
doc. RNDr. Petr Verner, CSc.
Jitka Vlčková
Milena Zeithamlová

Revizní komise:
Ing. Jiří Eder, Ing. Radim Kotrba,
Lidmila Mojžíšová

Předsedové Sdružení přátel:
Etiopie: doc. Ing. Josef Jelen, CSc.
JAR: JUDr. Jiří Hlaváček
Kongo: Ing. Marie Hrušková
Nigérie: doc. dr. Antonín Libický, CSc.
(p. Chmielová)
Země východní Afriky a Madagaskar:
akad. sochař Jiří Černoch
Zambie, Zimbabwe, Malawi: Mgr. Jiří Plecítý

Sdružení přátel Alberta Schweitzera:
MUDr. Darina Hartlová

Ekologická sekce:
doc. RNDr. Petr Verner, CSc.

Předsedové Poboček SPA:
Brno: Ing. Lubomír Tesař
Olomouc: Ing. Vladimír Hlídek
Plzeň: MUDr. Zdena Bartáková-Sýkorová

**Členové předsednictva
Společnosti česko-arabské
zvoleni na valné hromadě 29. ledna 2003
na období 2003–2004**

Předseda:
Ing. Josef Regner

Místopředsedové:
1. Ing. Marie Hrušková
2. doc. PhDr. Eduard Gombár, CSc.
3. Ing. Ivan Voleš

Hospodářka:
Hana Jumrová

Kolektivní členové:
BABYLON, a. s.
zástupce ing. Rawah Jassani
JORCO, a. s.
zástupce Ing. Al Atoom Mousa

Členové:
Ing. Fahad Sulaiman, CSc.
PhDr. Jaroslav Bureš, CSc.
PhDr. Jana Gombárová
Ing. Jaromír Hajský
Mgr. Miroslav Houska
Dr. Karim Ahmed
Dr. Naděžda Obadalová
PhDr. Marcela Palíšková

Mgr. Tomáš Strnad
 Ing. Dagmar Trkalová, EDUCON
 Dr. Jana Veselá
 Milena Zeithamlová

Revizní komise:

Ing. Josef Roubíček
 Mgr. Ladislava Janková

Předsedové Sdružení přátel:

Alžírsko: Ing. Jan Žižka
Egypt: doc. PhDr. Břetislav Vachala, CSc.
 Mgr. Miroslava Sodomková (zástupce)
Irák: prof. MUDr. Jaroslav Slípka, DrSc.
Jemen: JUDr. Václav Školout
Jordánsko: Ing. Zdeněk Pácal
Kuvajť: Dr. Václav Čapek,
 Izabela Štochlová (zástupce)
Libanon: Bořek Homola
Libye: Mgr. Miroslav Houska
Maroko: Dr. Zdenko Denk
Palestina: Dr. Roman Raczynski, CSc.

Saúdská Arábie: Miloslav Prokeš
Sýrie: doc. PhDr. Eduard Gombár, CSc.
Tunisko: MUDr. Zdena Sýkorová-Bartáková

Předsedové poboček:

Brno: Ing. Štefan Staškovič
 Ing. Lubomír Tesař (SPA)
Olomouc: Ing. Vladimír Hlídek
 Spojená pobočka SPA a SČA
Plzeň: prof. MUDr. Jaroslav Slípka, DrSc.
 MUDr. Zdena Sýkorová-Bartáková (SPA)

Redakční rada Bulletinu:

předseda:
 PhDr. Jaroslav Bureš, CSc.
členové:
 ak. sochař Jiří Černocho
 doc. PhDr. Eduard Gombár, CSc.
 PhDr. Marcela Palíšková
 Mgr. Miroslav Houska
 PhDr. Josef Poláček, CSc.
 doc. Ing. Dana Štembergová, CSc.

Sídlo Společnosti česko-arabské a sídlo redakční rady Bulletinu:

Ing. Marie Hrušková, Jerevanská 7, 100 00 Praha 10, telefon mobil: 604 378 949

Sídlo Společnosti přátel Afriky:

doc. dr. Antonín Libický, CSc., Šeříková 6, 118 00, Praha 1

Vážení přátelé, v současné době probíhá výstavba webových stránek
 Společnosti česko-arabské. Umístěny budou na adrese:

www.czech-arab.org

Naleznete na nich základní informace o naší Společnosti,
 o její činnosti, přehled projektů, kalendář probíhajících a připravovaných akcí.

Na těchto stránkách bude rovněž umístěn náš pravidelný Bulletin.

Vaše náměty a příspěvky do Bulletinu, jakož i Vaše nabídky spolupráce, laskavě zasílejte
 elektronickou poštou na novou adresu:

info@czech-arab.org

Bulletin Společnosti přátel Afriky a Společnosti česko-arabské

č. 1 – březen 2003, 11. ročník. Uzávěrka tohoto čísla byla 28. 2. 2003

Redakční rada: PhDr. JAROSLAV BUREŠ, CSc., Ak. sochař JIŘÍ ČERNOCH,
doc. PhDr. EDUARD GOMBÁR, CSc., Mgr. MIROSLAV HOUSKA,
PhDr. JOSEF POLÁČEK, CSc., doc. Ing. DANA ŠTEMBERGOVÁ, CSc.,
PhDr. MARCELA PALÍŠKOVÁ

Návrh obálky: VLADIMÍR PECHAR

Uspořádala: Ing. MARIE HRUŠKOVÁ

Výroba: ESKIRA

Kontaktní adresa: **Jerevanská 7, 100 00 Praha 10, tel. 604 378 949**

Společnost přátel Afriky – *webová stránka:* **spa.afrikaonline.cz**

– *e-mail:* **spa@afrikaonline.cz**

Společnost česko-arabská – *webová stránka:* **czech-arab.org**

– *e-mail:* **info@czech-arab.org**